

Дари волхвів

К. В. Лебедев «Поклоніння волхвів», кінець XIX — початок XX століття

Не іскрилим снігом і морозцем, а сірою сльотою і туманами повив стежки і дороги грудень-обманщик. Але Різдво Христове прийде неминуче, хай там що! Тепер, коли піст налаштує на покаяння, славу Новонародженому Богонемовляти співаємо ніби упівголоса, ніби як о вечірній чи досвітній порі затаєно доносять до нас своє світло далекі зорі. Але розсіється імла — і Віфлеємська зірка осяє землю. Лише трохи підведи очі від набридлої буденності — і побачиш: ось вона, поруч, веде за собою, як і давно, до Ісусової колиски. Там радісно і тепло. Навіть якщо це печера. Бо радість знайдення Бога розтопить безнадію, прожене безпросвітність. І тоді вже лунко розилється по усіх куточках землі урочистий спів: «Рождество твоє Христе Божє нашє, возсіяє мірови свєтлє і зблє...»

Біля Спасителя велично, а від того боязно — і водночас просто, затишно. Ми йдемо вітати Його — і шукати захистку, чи не так? А для Нього все ще тільки починається. Так, Він — Любов. До того ж не самотня, а в Трьох Іпостасях. Любові ж підвладно все. Вона все перетерпить, усе здолає, все покрие Собою. Мудрість світу цього стає перед Нею на коліна. Дари земної мудрості — символи її царственості і жертвовності. Золото, ладан, смирна... Ми, кожен по-своєму, продовжуємо цю парадигму услід за волхвами. Та єдиний лише дар може бути гідний Любові — самозречена любов.

Чи здатна на це людина? Так, так і ще раз так! Бо в неї вірить Творець. І їй допомагає. Його погляд не минає нікого, проникає в палаци і зазирає під паркани, скальпелем розсікає серця і втішених, і знехтуваних... Іноді і нам дозволяє побачити зібрані кимось скарби, щоб і ми пом'якшилися, розчулилися, стали більш схильними до добра.

Авжеж, Євангеліє і життя святих у цьому — найліпший дороговказ. Але Господь Вседержитель — майстерний художник, пензлями у Його руках стають не тільки люди святого у нашому розумінні життя. Бризки Його фарб забарвлюють талантами письменників і поетів, живописців і різьбярів, педагогів і спортсменів — мільйони людей різноманітних професій і хисту, що грядями своєї діяльності, а іноді і одним словом, однією дією можуть торкнутися нашої душі, відкрити нам, що є справжня любов, і на її тлі нас самих. Чи матиме така зустріч із душевним духовне продовження? Тобто чи цей поштовх до духовно-морального зростання стане сходиною у пошуку Бога? Це значною мірою залежить від самої людини. А Бог насправді поруч, Він чекає, коли з'явиться у серці людини хоча б слід прихильності до Нього, і стукає у двері її серця: «Ось, стою біля дверей і стукаю: якщо хто почує голос Мій і відчинить двері, увійду до нього, і буду вечеряти з ним, і він зі Мною» (Одкр. 3:20).

Одним із таких засобів пробудження душі, морального повчання є

святочна проза. Прочитані зимовими вечорами у колі сім'ї різдвяні оповідання Достоевського, Лескова, Чехова, Купріна, Пчілки, Коцюбинського, Андерсена, Діккенса, О'Генрі, сповнені добра і співчуття, як мінімум, налаштують на роздуми про любов до людей і Бога. І хтозна, може, для якогось сердечка приклад подружжя Джеймса Ділінгхем Юнг (таке складне прізвище у коротенькій новелі «Дари волхвів» дав своїм героям О'Генрі, а головне — наділив обох здатністю віддати рідній людині найдорожче з того, що має) стане яскравим зразком жертвовності, що є відблиском найбільшої у всесвіті жертви — Жертви Христа. А про неї ми зобов'язані пам'ятати повсякчас: «Невинний і безгрішний, Він заплатив за людей увесь борг, немов Сам був винен, повернувши їх до благодаті Царства і віддавши Себе Самого у викуп і спокуту за нас» (святий Максим Сповідник «Містагогія», 8). Цією Жертвою Господь дарував нам, грішникам, мир, прощення, спілкування з Богом і всі блага спасіння. Ми цих благ не заслужили. Але їх для нас заслужив Христос. Ми не заслужили увійти в рай — але Христос заслужив ввести в рай усіх, хто належить Йому.

А починається рай іще тут, на землі. Зокрема з переживання реальності усіх Євангельських подій. Саме тому на свята, як-от Різдво Христове, ми йдемо з подарунками. Ну, а з якими саме, кожен обирає на своє розуміння...

Юлія Іванова

У номері:

Заява Священного Синоду Української Православної Церкви щодо останніх подій у сфері міжправославних відносин

с. 6

ПРАВОСЛАВНИЙ
ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

2020

с. 7-18

Анонс

Запрошуємо
на Різдвяний вечір

З благословення
Високопреосвященнішого митрополита
Полтавського і Миргородського Филипа,
9 січня, у четвер, о 18.00
у концертному залі палацу «Листопад»
м. Полтави відбудеться Різдвяний вечір
духовної і вокально-хорової музики.
**Вхід вільний. Запрошення можна
отримати у храмах міста Полтави.**

**ПРОСИМО
ВАШИХ ПОЖЕРТВ
НА БУДІВНИЦТВО**

**ХРАМУ
СВЯТОГО АПОСТОЛА
АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОВОГО
МІСТА ПОЛТАВИ**

Р/р 26004054616894
у філіалі Полтавського
регіонального управління
Приватбанку
МФО 331401, код 26304890

Сердечно дякуємо всім
відомим і невідомим благодійникам!

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

Високопреосвященнішого Филипа,
митрополита Полтавського і Миргородського,
духовенству, чернецтву, всім вірним чадам
Полтавської єпархії
Української Православної Церкви

Возлюблені у Господі всечесні отці!
Дорогі брати і сестри!

«Прийдіть, заспіваймо Господеві, вознесімо хвалу скелі спасіння нашого» (Пс. 94:1) — цей заклик святого Псалмоспівця особливо близький нам у ці дні, коли ми з усією Церквою святкуємо велику і радісну подію в житті людства — Різдво нашого Спасителя і Господа Ісуса Христа. «Слава в вишніх Богу і на землі мир», — чуємо ми неодноразово в ці святі дні в храмах Божих, і думка наша переноситься у тихий Віфлеєм, в убогу печеру, яка в ніч Різдва Христового сповнилась ангельським співом, що і нині наповнює радістю і миром душі наші.

Різдвяна радість — це не просто данина традиції або одне зі свят у низці щорічних урочистих заходів. Це радість утіхи обтяжених гріхами і пристрастями людей, радість довгоочікуваної зустрічі з Отцем після тривалої розлуки, радість усвідомлення того, що ми не забуті й не залишені Богом, що ми не приречені на покинутість і вічне вигнання. Прийшов Той, Хто вгамує всі наші печалі, візьме на Себе наші немочі, витре кожную сльозу (Одкр. 21:3–4). Відбулася «велика благочестя таємниця: Бог явився у плоті» (1Тим. 3:16), зникла стіна, що розділяла нас із Богом, людина отримала можливість стати причасником Божого єства (2Пет. 1:4). І ця радість сьогодні наповнює наші душі; радіє Небо, радіє земля. Радіють християни, подумки споглядаючи народження Господа, Який прийняв людське єство, щоб усіх нас відродити, спасти і, за словом апостола Павла, вселитися у наші серця (Єф. 3:17), щоб нам, смертним і зневіреним, подарувати безсмертя і нескінченну радість. Ми постійно молимося, щоб ця радість увійшла в кожную сім'ю і зігріла кожне серце.

Поклоняючись Новонародженому Богонемовляті Христу, ми молимося Йому про тишу і благоденство нашого українського народу, просимо Всемилоствитого Бога просвітити і благословити його.

Сердечно вітаю вас, улюблені у Господі всечесні отці, дорогі брати і сестри, зі святом Різдва Христового і Новим 2020 роком! Хай наступний рік буде передусім роком миру та спокою в нашій державі, хай запанують любов та злагода в нашому народі, хай наступний рік стане роком Божого милосердя, роком мирним і сприятливим, щоб ми прожили його в благочесті і чистоті, сходячи від сили в силу на шляху вічного спасіння.

Зі святом, з Різдром Христовим сердечно вітаю всіх і закликаю Боже благословення!

Смирений † ФИЛИП,
милістю Божою митрополит
Полтавський і Миргородський,
ваш богомолець біля Різдвяних ясел
Богонемовляти Христа
Різдво Христове 2019/2020
Кафедральний град Полтава

Собор Архістрати́га Божого Михаїла та інших Небесних Сил безплотних

✠ У свято Собору Архістрати́га Божого Михаїла та інших Небесних Сил безплотних, 21 листопада, віце-ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, звершив Божественну літургію в Архангело-Михайлівському храмі села Бережнівка Кобеляцького району з нагоди престольного дня. Його Преосвященству співслужили благочинний Кобеляцького округу протоієрей Василій Сверлович, настоятель храму протоієрей Анатолій Вавін, викладач семінарії протоієрей Яков Прутян, духовенство благочиння.

Після читання Святого Євангелія Владика звернувся до пастви зі словом проповіді.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після Божественної літургії віруючі звершили хресний хід навколо храму. На завершення Його Преосвященство привітав духовенство і парафіян з престольним святом та благословив усіх.

ЄПАРХІАЛЬНА ХРОНІКА

17 листопада волонтери центру «Благо» спільно з парафіянами Петро-Павлівського храму Полтави знову відвідали пацієнтів 9-го відділення Полтавської обласної клінічної психіатричної лікарні ім. О. Ф. Мальцева. Маленькі пацієнти чекали цієї неділі, знаючи, що до них придуть відвідувачі. Хтось із волонтерів грав з дітьми, хтось бесідував, порушуючи теми віри і добра. Протоієрей Андрій Сімон і Миколай Довганіч несли своє таке важливе пастирське слово. А потім «благовці» тра-

диційно роздали дітям одяг і частування. Після лікарні волонтери поспішили в Нікольську спеціалізовану загальноосвітню школу-інтернат, що в Полтавському районі. І там діти, які вже пізнали складності цього світу, з радістю зустрічали гостей. Отець Андрій нагадав їм про найголовніше — про віру в Господа, про те, як важливо берегти себе від гріха і завжди прагнути до добра. Кожна дитина втішалася увагою, подарунками, пригощаннями, а цього разу, крім іншого, на столі

був смачний домашній торт, з любов'ю спечений турботливою прихожанкою.

Доречно зауважимо: відрадно бачити, як об'єдналися в дружню команду молоді і вже зрілі волонтери, як здорово виходить у них разом робити таку важливу справу — зігрівати серця страждених.

Щовівторка о 10-й годині ранку після подячного молебня у Вознесенському храмі Полтави, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, клі-

рик храму священик Василій Ярема проводить бесіди з прихожанами на духовні теми. Отець Василій розповідає присутнім про основи духовного життя і відповідає на їхні запитання.

21 листопада секретар Полтавської єпархії протоієрей Михаїл Волощук, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, узяв участь у престольному святі й очолив служіння Божественної літургії в храмі Архістрати́га Божого

Михаїла села Яреськи Диканьсько-Шишацького благочиння.

21 листопада, в день святости Собору Архістрати́га Божого Михаїла та інших Небесних Сил безтілесних, з нагоди престольного свята в храмі села Щербані Полтавського району благочинний Машівського округу протоієрей Анатолій Чулей, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, очолив Божественну літургію.

Делегація Румунської Православної Церкви відвідала Полтаву в день пам'яті преподобного Паїсія (Величковського)

✠ У день пам'яті святого уродженця Полтави — преподобного Паїсія (Величковського), 28 листопада, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі, в якому знаходиться ковчег із часткою мощей старця. Його Високопреосвященству співслужили секретар Полтавської єпархії протоієрей Михаїл Волощук, представники делегації Румунської Православної Церкви на чолі з ігуменом Нямецького монастиря архимандритом Венедиктом (Саучуку), благочинні та духовенство Полтавської єпархії.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

По завершенні Божественної літургії Високопреосвященніший митрополит Филип звернувся зі словами вітання

до архимандрита Венедикта та членів делегації Румунської Православної Церкви.

У свою чергу архимандрит Венедикт подякував митрополиту Филипу за запрошення відвідати Полтаву і зазначив, що для братії Нямецького монастиря мати можливість молитися на батьківщині преподобного Паїсія (Величковського) — це велика радість.

Нагадаємо, що преподобний Паїсій (Величковський) народився в Полтаві у родині священика в 1722 році. В 17 років вступив до Любецького монастиря, звідки вирушив спершу до Молдови, а потім — на Святу Гору Афон, де заснував Ільїнський скит. На Святій

Горі преподобний Паїсій починає робити переклади творів святих отців церковнослов'янською мовою. Це стало головною справою його життя. У 1763 році старець Паїсій разом із послідовниками вирушає до Молдови і оселяється у монастирі Драгомирна, згодом переселяється у монастир Секул, а пізніше — в монастир Нямець. Чернече братство преподобного Паїсія налічувало близько тисячі чоловік двадцяти трьох національностей. Помер старець Паїсій 28 листопада 1794 року у Нямецькому монастирі, де й був похований у головному храмі обителі.

Святі мощі преподобного Паїсія (Величковського) були знайдені у 2013 році.

Священний Синод Румунської Православної Церкви прийняв рішення, що їх частки не будуть роздаватися по храмах та монастирях. Виняток було зроблено лише для чотирьох обителей: Ільїнського скита на Святій Горі Афон, заснованого святим Паїсієм, монастирів Драгомирна і Секул, у яких преподобний був ігуменом, та Хрестовоздвиженського монастиря Полтави на батьківщині святого. Ковчег з часткою мощей преподобного Паїсія (Величковського) до Полтави доставив 28 листопада 2016 року Високопреосвященніший архієпископ Ясський, митрополит Молдови і Буковини Феофан.

Інтерв'ю

В день пам'яті преподобного Паїсія (Величковського) архимандрит румунської Нямецької Лаври Венедикт (Саучуку) обратился к полтавскому священству, насельникам монастыря, многочисленным верующим, собравшимся в храме, с пожеланиями беречь святоотеческую традицию так, как берег ее преподобный Паисий, подчеркнул его особую роль в сохранении единства православных народов. После богослужения отец Венедикт ответил на несколько вопросов редакции «Ведомостей Полтавской епархии».

— На Ваш взгляд, уважаемый отче, какой труд святого Паисия является средоточием главных усилий старца, воплощением его заветных чаяний, смыслом жизни?

— Самый известный труд преподобного Паисия — «Добротолубие». В 1972 году он был переведен на русский язык и напечатан в Москве. «Добротолубие» стало достоянием всего Православия. Остались также десятки тысяч других рукописей святого Паисия и его учеников. Это наследие дано нам для изучения.

— Какая идея вложена святым Паисием (Величковским) в «Добротолубие», в чём его духовное послание

Уроки старца Паисия

современникам и ученикам будущих поколений?

— Преподобный Паисий очень любил традицию, стремился сохранить наследие святых отцов. При жизни он перевел с греческого на славянский язык много трудов. Сначала он сам работал над этими рукописями. Потом переводами занимались его ученики. Русский биограф святого — протоієрей Сергей Четвериков — описывал процесс работы преподобного Паисия над переводами. Он трудился упорно и подолгу. До поздней ночи можно было видеть его согбенную фигуру, склонившуюся над рукописями. Святое Евангелие говорит: блажен тот, кто научит. Святой Паисий (Величковский) всюду держался этих слов. Он научился сам и научил других — своих последователей-учеников.

— «Добротолубие» написано в XVIII веке, а мы живем в XXI. Насколько актуально для наших современников духовное наследие святого Паисия?

— Главное наследие преподобного — это правила духовной жизни, которых мы в Нямецькой Лавре стараемся придерживаться. Нас там не так много, как было во времена святого Паисия. Но и мы храним традиции духовности, завещанные преподобным, стараемся жить в любви к людям, которые приходят служить Богу, больше отдаваться молитве.

После преподобного Паисия в обители оставались пять великих старцев, которые по его учению передавали духовные наставления новым поколениям монашествующих.

Когда мы говорим об учении святого Паисия (Величковского), его значении, мы имеем в виду не только жизнь Нямецькой Лавры. Мы говорим о мировом Православии, говорим о духовных началах служения Господу румынского, славянского и других народов. Ведь ученики святого разошлись по разным землям, понесли его духовные правила в разные уголки православного мира. Знать труды святого Паисия в наши дни нужно каждому. Его жизнь, его переводы, организация монашеской жизни, наставления ученикам — всё это

само по себе важно. Поскольку именно пример святого является живой нитью, связывающей нас воедино с прошлыми поколениями. Читая книги преподобного, молясь Господу, мы становимся на путь истинно духовной жизни.

— Новые поколения людей приходят к вере. И, как это было во все времена, встречают на своем пути немало трудностей и искушений. Что бы Вы как пастырь посоветовали тем, кто идет к Богу, каким опытом поделились бы?

— После того как Господь дал нам жизнь на этой земле, Он всегда берег нас и будет беречь до скончания века. Вспоминая XX столетие — очень тяжелое для Православия, для Церкви, мы видим тем не менее, что Господь не оставлял людей без поддержки. Он дал нам великих духовников. И не только в Румынии, но и в славянском мире. Церковь всегда была нашим маяком, который вел всех нас в жизни духовной.

Конечно, нужно быть реалистами: всё меньше и меньше истинных пастырей остается в мире. Именно поэтому так важны для нас уроки преподобного Паисия, прежде всего отношение старца к православному наследию, книги, которые он читал, над которыми трудился, переводя святоотеческую литературу. Мы должны учиться у него, у других святых следовать за Христом, сохранять священную традицию.

Сегодня нужно искать наиболее приемлемые модели взаимосвязи между Церковью и людьми. Необходимо быть чуть ближе к людям, чтобы верующие не отдалялись от Церкви, слышали советы духовников и всегда оставались с Богом. Нам доступны Священное Писание, предсказания наших святых, которые предупреждали о гонениях на Церковь, о других испытаниях нашего времени. Читая их труды, мы ищем и находим защиту, то ценное, что помогает нам быть крепкими в вере, становиться лучше. Поэтому важно открывать и читать святые книги. Лишь тогда сможем пережить эти тяжелые для нас дни.

— Одним из вызовов современности являются нестроения и расколы в Православии. Что с этим делать?

— Мы знаем, что такие нестроения были с первых веков христианства, были и расколы. И вот закономерность: только Церковь становится сильнее, сразу начинают возникать ереси, всякие искажения. А какие гонения были при коммунистическом режиме!.. Мы это знаем. Но надо быть сильнее, не отделяться от Бога, жить правильно, думать не о том, как хочется нам, а как нужно Господу, как просит Господь, как учит Церковь.

— Чем сейчас живет Нямецькая Лавра?

— На сегодня в нашей обители 75 монахов. Семь скитов расположились вокруг монастыря. Насельники живут, молятся, спасаются. Так же, как это было при святом Паисии, в монастырь приходят люди. Здесь они учатся, а после уходят в другие монастыри и скиты учить других. Нямецькая Лавра остается духовным ядром жизни монашества на румынских землях и не только.

— Какими чувствами наполнило Вас праздничное богослужение в Полтавском Крестовоздвиженском монастыре? Что хотелось бы пожелать землякам преподобного Паисия?

— Наверное, сознавать, что здесь, в Полтаве, родился один из наиболее почитаемых святых, большая радость для полтавчан. Конечно, нам тоже радостно пребывать на родной земле нашего учителя святого Паисия (Величковского). Вместе с вами мы сегодня взывали к нему в молитвах, поклонялись честным мощам преподобного.

Когда мы думаем об Украине, наши мысли сразу обращаются к святому Паисию. И когда думаем о Нямецькой Лавре, тоже вспоминаем его. Через старца между собою связаны все монашествующие в Румынии, Украине, России. Ведь именно благодаря святому Паисию (Величковскому) святоотеческая традиция наполнилась жизнью и дошла до наших дней.

Беседовала Людмила Никитина

Неділя 24-та після П'ятдесятниці

✠ У неділю 24-ту після П'ятдесятниці, 1 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич і соборне духовенство.

За літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після запричасного вірша проповідь виголосив протоієрей Миколай Довганич.

По завершенні богослужіння Високопреосвященніший Владика звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх.

Всенічне бдіння напередодні свята Введення у храм Пресвятої Богородиці

✠ Напередодні свята Введення у храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Пріснодіві Марії, 3 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі. Його Високопреосвященству співслужили клірики кафедрального собору.

У свято Введення православні християни згадують, як святі праведні Іоаким і Анна привели свою трирічну Дочку — Пресвяту Богородицю — в Єрусалимський храм. Зробили вони це, щоб виконати свою обітницю перед Господом — присвятити дитину служінню Йому. Отже, з Введення у храм Пресвятої Діви Марії починається її служіння Богу, це проповідь спасіння світу. У цьому полягає духовне значення події, про яку розповідає Церковне Передання і яку Церква здавна святкує як визначну. Крім того, свято служить нам нагадуванням про необхідність істинного християнського виховання людей у вірі і благочесті.

Освячення храму в селі Зубівка

✠ У неділю 23-тю після П'ятидесятниці, 24 листопада, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського та Миргородського Филипа, віце-ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін звершив чин освячення храму на честь Архістратига Божого Михаїла та очолив служіння Божественної літургії. Його Преосвященству співслужили благочинний Миргородського округу протоієрей Іоанн Созанський, намісник Антоніє-Феодосіївського Потоцького чоловічого монастиря, що знаходиться в Кременчуцькій єпархії, архимандрит Василій (Анохін), настоятель новозбудованого храму ієрей Серафим Труш, викладач семінарії протодиякон Яков Прутян і диякон Михаїл Костенко.

Після читання Святого Євангелія Владика звернувся до пастви зі словом проповіді.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Богослужбові піснеспіви виконував квартет семінаристів під управлінням Анатолія Гети.

За труди на благо Української Православної Церкви Анатолій Петрович

Татарчук був нагороджений орденом Святителя Миколая Чудотворця.

Архієрейськими грамотами були нагороджені Іван Максимович Прохватило, Тетяна Миколаївна Дінець, Оксана Григорівна Вільхова, Тетяна Федосіївна

Очкас, Олександр Іванович Мельніченко, Ніна Олександрівна Прохватило, Олег Віталійович Михайлик, Світлана Володимирівна Михайлик, Володимир Павлович Михайленко, Наталія Георгіївна Рудич.

Після Божественної літургії православні пройшли хресним ходом навколо храму. На завершення богослужіння Його Преосвященство привітав духовенство і парафіян зі святом та благословив усіх.

Єпархіальна хроніка

23 листопада в усіх храмах Полтавської єпархії, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, були піднесені заупокійні молитви до Господа з проханням прийняти душі всіх постраждалих і безвинно убієнних під час голодоморів першої половини ХХ сторіччя. Вічна пам'ять спочилим!

28 листопада, у перший день Різдвяного посту волонтери центру «Благо» відвідали Полтавську спеціалізо-

вану школу-інтернат №2. Разом з ними у цей важливий для кожного православного полтавця день, коли Свята Церква святкує пам'ять преподобного Паїсія (Величковського), прийшли привітати і благословити вихованців інтернату протоієрей Андрій Сімон і ієрей Олександр Голохвастов. Святкове пастирське слово знайшло відгук у кожному юному сердечку, спраглому до турботи і тепла.

«Благівці» зустріли тут своїх знайомих — хлопців, з якими познайомилися в протитуберкульозному диспансері.

Непідробна радість на обличчях вихованців інтернату завжди дає добродійникам тверду впевненість, що вони роблять дуже важливу справу, яка тільки на перший погляд незначна, а насправді в дитячих душах залишається теплий і променистий слід. Можливо, спогади про цю увагу зігріватимуть душі і в дорослому житті. Навіть звичайні солодощі, принесені волонтерами, здаються смачнішими, коли вони отримані в такій ось дружній обстановці. І природа, ніби в унісон з добрими поба-

жаннями і миром, що панували того дня на окремому острівці земного буття, зберігала якийсь величний і безвітрянний спокій...

8 грудня відповідно до рішення Священного Синоду Української Православної Церкви від 6 грудня на підтримку миротворчих ініціатив держави щодо врегулювання конфлікту на Донбасі в храмах єпархії, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, були піднесені

за богослужінням сугубі молитви про успішну реалізацію миротворчого процесу та настання миру на сході України.

Щонеділі після пізньої Божественної літургії в Свято-Макаріївському кафедральному соборі міста Полтави, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, проходять благодійні обіди, й усі нужденні мають можливість безперешкодно поїсти.

Свято Введення у храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці

✠ У день свята Введення у храм Пресвятої Владичиці нашої Богородиці і Пріснодіви Марії, 4 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію у Свято-Георгіївському храмі села Нижні Млини Полтавського району. Його Високопреосвященству співслужили секретар Полтавської єпархії протоієрей Михайл Волощук, ключар Свято-Макаріївського кафедрального

собору протоієрей Миколай Довганич, клірики Свято-Георгіївського храму.

За богослужінням молилися сестри милосердя храму на честь ікони Богородиці «Всецариця» при Полтавському обласному клінічному онкологічному диспансері, які допомагають хворим.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

За старанне служіння на благо Української Православної Церкви священник Олексій Пергат був нагороджений наперсним хрестом.

Високопреосвященніший Архієпископ привітав паству зі святом та благословив усіх.

День архієрейської хіротонії віце-ректора семінарії

✠ Викладацький колектив Полтавської Місіонерської Духовної семінарії на чолі з Ректором Високопреосвященнішим митрополитом Полтавським і Миргородським Филипом та студенти духовної школи 6 грудня сердечно привітали віце-ректора Преосвященного єпископа Новосанжарського Веніаміна з річницею архієрейської хіротонії і молитовно побажали доброго здоров'я, довголіття, міцності духовних сил, бадьорості, терпіння і допомоги Божої в подальшому архієпископському служінні на славу Матері-Церкви.

Εἰς πολλὰ ἔτη, δέσποτα!

Всенічне бдіння у кафедральному соборі

✠ Напередодні неділі 25-ї після П'ятидесятниці, 7 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив всенічне бдіння у Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич, соборне духовенство.

Свята Церква з вечора того дня вшанувала пам'ять священномученика Климента, папи Римського, свята глава якого зберігається у Києво-Печерській Лаврі. Святитель жив і постраждав за Христа на межі I-II століть. Ще юнаком його наставив на шлях істинної віри святий апостол Петро. Смирений і мудрий,

святий Климент своєю проповіддю просвітив багатьох іудеїв і язичників. За значне зростання кількості християн його відправили з Рима у заслання в Херсонес Таврійський. Але і там звучало слово Божої правди з уст угодника Божого. Лише за один рік завдяки святителю Клименту у місці його заслання було збудовано 75 храмів. Невдовзі святителя втопили у морі, щоб віруючі не могли вклонитися його мощам. Але Господь не залишив духовне стадо невтішним: море чудесним чином відступило — і християни побачили тіло святого недалеко від берега. З того часу щороку у день смерті священномученика море відступало, щоб християни могли вшанувати мощі. Значно пізніше, у 860 році, апостоли слов'ян святий Кирил і Мефодій, прибувши в Херсонес, умовили паству просити Бога отримати святиню. Після соборної молитви на поверхні води з'явилися мощі, і святі брати виловили їх.

Збори духовенства Полтави

✠ У Духовно-просвітницькому центрі Полтавської єпархії 5 грудня під головуванням Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа відбулися збори настоятелів і ключарів храмів міста Полтави. Під час зустрічі були обговорені актуальні питання церковного життя. Збори почалися і закінчилися спільною молитвою.

Участь у роботі круглого столу, присвяченого пам'яті преподобного Паїсія (Величковського)

✠ З благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, на території Православного духовно-просвітницького і соціально-благодійного центру «Ковчег» при парафії преподобної Параскеви Сербської у селі Лишня Макарівського району Київської області упродовж двох днів — 30 листопада і 1 грудня — пройшов щорічний науково-богословський форум «Відродження чернечих традицій ісихазму преподобним Паїсієм (Величковським) і його духовними спадкоємцями». На захід прибули делегації з Румунії та Молдови. Представники румунської делегації привезли жезл преподобного Паїсія, який зберігається у Ново-Нямецькому ставропігійному монастирі.

На запрошення організаторів та з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа і у роботі форуму взяв участь вікарій Полтавської єпархії, віце-ректор Полтавської Місіонерської Духовної семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін.

На початку роботи форуму у храмі преподобної Параскеви Сербської було звершено Божественну літургію. Богослужіння очолив Високопреосвященніший митрополит Білоцерківський і Богуславський Августин, якому співслужили Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін, Преосвященний єпископ Переяслав-Хмельницький Діонісій, благочинний Бишівського округу архімандрит Філарет (Єгоров), клірики Київської єпархії та гості у священному сані.

У ході роботи круглого столу Преосвященний єпископ Веніамін виступив з доповіддю «Основи старозаповітного досвіду особистої молитви в ракурсі

християнського ісихазму: пророк Давид і преподобний Паїсій (Величковський)».

Захід покликаний стати майданчиком для обміну досвідом, по-перше, з вивчення і популяризації спадщини преподобного Паїсія (Величковського) — видатного афонського подвижника, церковно-культурного діяча і письменника, який залишив незабутній слід у духовності та культурі України, Греції, Росії, Румунії, Молдови, а по-друге, з вивчення історії та впливу ісихазму та Афону в розвитку духовності, культури, філософії, мистецтва і літератури народів Центрально-Східної Європи.

Організаторами форуму виступили Міжнародний інститут афонської

спадщини, Бишівське благочиння Київської єпархії Української Православної Церкви, Наукова бібліотека ім. Михайла Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Православний духовно-просвітницький і соціально-благодійний центр «Ковчег», кафедра славистики Яського університету ім. Олександра Іоанна Кузи (Румунія), Науково-дослідний центр вивчення історії релігії та Церкви ім. архієпископа Лазаря (Барановича) Національного університету «Чернігівський колегіум», Вищі Свято-Володимирські православні богословські курси.

Архієрейське служіння

Пам'ять апостола Андрія Первозваного

✠ У неділю 25-ту по П'ятидесятниці, день пам'яті священномученика Климента, папи Римського, 8 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Андріївському храмі Полтави. Його Високопреосвященству співслужили прес-секретар єпархії протоієрей Миколай Довганіч та духовенство Андріївського храму.

За Божественною літургією була піднесена сугуба молитва про успішну реалізацію миротворчого процесу і настання миру на сході України.

Після богослужіння митрополит Филип звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх.

Святий апостол Андрій Первозваний першим з апостолів пішов за Христом, а потім привів до нього свого рідного брата святого апостола Петра. Після сходження Святого Духа на апостолів святий Андрій відправився з проповіддю Слова Божого в східні країни, після чого пройшов узбережжям Чорного моря і дійшов по Дніпру до Києва. Як і більшість апостолів, він прийняв мученицьку кончину за Христа: його розп'яли на хресті, прив'язавши до нього за руки і за ноги, у місті Патари.

Неділя 26-та по П'ятидесятниці

✠ У неділю 26-ту по П'ятидесятниці, 15 грудня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Миколаївському храмі міста Решетилівки. Його Високопреосвященству співслужили благочинний Решетилівського округу протоієрей Стефан Паляниця, прес-секретар єпархії протоієрей Миколай Довганіч, духовенство благочиння.

На малому вході за старанне служіння Церкві Христовій Владика нагородив священника Антонія Клименка наперсним хрестом.

За літургією була піднесена сугуба молитва про мир в Україні.

Проповідь виголосив протоієрей Миколай Довганіч.

З благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, благодійник храму Володимир Володимирович Колесніченко був нагороджений орденом Святителя Миколая Чудотворця.

Архієрейських грамот Високопреосвященнішого митрополита Филипа були удостоєні найбільш активні парафіяни: Микола Володимирович Безгін, Лариса Григорівна Березова, Людмила Григорівна Гризлюк, Юрій Іванович Глушач, Ольга Віталіївна Дудченко, Тетяна Геннадіївна Корячко, Тетяна Петрівна Лебединська, Ганна Павлівна Люшняк, Олександра Олексіївна Марченко, Володимир Іванович Приліпко, Микола Павлович Романенко, Олена Іванівна Шимбор.

Після богослужіння Владика звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх.

ЗАЯВА Священного Синоду Української Православної Церкви від 6 грудня 2019 року

Священный Синод Української Православної Церкви, обговоривши останні події у сфері міжправославних відносин, заявляє:

1. Вимушені констатувати, що внаслідок антиканонічних дій Константинопольського Патріархату в Україні, а також у зв'язку з прийняттям у спілкування Предстоятелями Елладської та Александрійської Православних Церков розкольніцької «Православної Церкви України», ситуація у світовому Православ'ї значно погіршилася, і розділення між Помісними Православними Церквами поглибилося не лише на адміністративному, але й на духовному рівні — тобто на рівні спілкування в Таїнствах.

2. Стало очевидним, що ця криза є не лише проблемою двосторонніх відносин між Константинопольським і Московським Патріархатами, а стосується всього світового Православ'я — всіх Помісних Православних Церков, оскільки руйнує самі основи життя і місії Церкви Христової. Ця проблема має не адміністративний, а еклезіологічний характер. Назовні вийшла нова концепція першості Константинопольського Патріарха як «першого без рівних» у світовому Православ'ї, якої ніколи не знала Православна Церква і яка фактично є порушенням принципу соборності Церкви та наслідком неправильного розуміння природи Церкви взагалі й ролі окремої Помісної Церкви в Тілі Христової Церкви зокрема. Окрім того, Константинопольський Патріархат почав допускати до співслужіння осіб, які не мають священного сану, що є коштунством і наругою над Євхаристією.

3. З огляду на це припинення Українською Православною Церквою євхаристичного спілкування з Константинопольським Патріархатом та з Церквами й ієрархами, які визнали розкольніків, є не зловживанням Євхаристією чи тим більше шантажем Євхаристією, як дехто інколи говорить, а навпаки є захистом Євхаристії і збереженням канонічності та духовної чистоти й непорочності Церкви. Адже Господь наш Ісус Христос, за словами святого апостола Павла, «полюбив Церкву і віддав Себе за неї... щоб поставити її перед Собою славною Церквою, яка не має плями, чи пороку, чи чогось подібного, але щоб вона була свята і непорочна» (Еф. 5:25–27).

4. Саме з цих причин неправдивими і маніпулятивними є звинувачення на адресу Української Православної Церкви в тому, що нібито вона рухається до самоізоляції, припиняючи євхаристичне спілкування з тими, хто вступив у спілкування з нерозкайними розкольніками. Насправді ми відстоюємо чистоту канонічного передання Церкви, захищаємо Церкву від коштунства. Інакше, якщо до священнослужіння допускаються особи, які не мають законних іротогоній, якщо розкол оголошується Церквою, а справжня Христова Церква ігнорується або називається розколом, — виникає небезпека підміни Церкви. Окрім того, такими антицерковними діями стирається межа між Церквою і розколом. У результаті створюється нова «церква», заснована людьми, замість тієї, яку заснував Господь наш Ісус Христос, придбавши її *Собі Кров'ю Своєю* (див. Діян. 20:28).

5. Один із базових принципів канонічного права Православної Церкви полягає в тому, що той, хто вступає в євхаристичне спілкування з відлученим, сам відлучається від спілкування з Церквою. У зв'язку з цим прийняття деякими Помісними Церквами в спілкування осіб, які вчинили розкол в інших Помісних Церквах, не принесли за це покаєння і не мають дійсного священного сану, автоматично ставить перед ними питання щодо того, чи не є подальше перебування в євхаристичному спілкуванні

з розкольніками співучастю в цьому гріху і порушенням наведеного вище канонічного принципу?

6. Вважаємо, що єдиним способом виходу з цієї кризи є всеправославне соборне обговорення і вирішення всього комплексу цих проблемних питань. Усвідомлюючи всі складнощі, пов'язані зі скликанням такої всеправославної наради, іншого виходу з кризової ситуації ми поки що не бачимо. А тому вітаємо ініціативу Блаженнішого Патріарха Святого Града Єрусалима і всієї Палестини Феофіла III щодо скликання Всеправославної наради в Йорданії. У важкі часи історії нашої Церкви вже був випадок допомоги Єрусалимського Патріархату, коли в 1620 році Патріарх Єрусалимський Феофан у Києві відновив православну ієрархію на заміну тих, хто пішов в унію під тиском тодішньої польсько-литовської влади. Схвалюємо, дякуємо і з надією дивимося на подібні заклики до Всеправославної наради від Предстоятелів та ієрархів інших Помісних Православних Церков, що почали все частіше і сильніше звучати протягом останнього часу.

7. Констатуємо, що, на превеликий жаль, у житті світового Православ'я почали грубо втручатися геополітичні і політичні чинники. Внаслідок цього окремі Помісні Церкви почали приймати свої церковні рішення під впливом цих чинників всупереч церковним канонам і багатовіковій традиції Церкви. Ми розуміємо, що кожна Помісна Церква звершує своє служіння в рамках тієї чи іншої держави, а інколи і декількох чи багатьох держав. Часто той чи інший православний народ історично є дуже тісно пов'язаним як з власною державою, так і зі своєю Помісною Церквою. Однак, на наше глибоке переконання, кожна Помісна Церква у своєму служінні Богу має бути вищою за національні, державні чи політичні межі та інтереси і не піддаватися зовнішньому тиску, пам'ятаючи, що Царство Боже, яке ми проповідуємо, є не від світу цього (див. Ін. 18:36). Якщо кожна Помісна Церква асоціюватиме себе виключно з інтересами власної держави, то світове Православ'я не зможе бути єдиним, адже буває, що держави конфліктує чи воюють між собою, але Церква має зберігати єдність і примиряти людей, а не ставати стороною чи засобом протистояння. Висловлюємо надію, що Свята Православна Церква з допомогою Божого знайде сили подолати ці виклики й зберегти свою єдність, піднявшись вище національних і державних кордонів та інтересів, адже у Христі немає «ні елліна, ні іудея... варвара, скіфа... але все й у всьому Христос» (Кол. 3:11).

8. Звертаємося до архіпастирів, пастирів, чернецтва і мирян нашої Української Православної Церкви. Дорогі владики, отці, брати і сестри! Не без промислу Божого так сталося, що саме по Україні і по нашій Церкві в межах світового Православ'я сьогодні пролягає межа між Церквою і розколом. У цій ситуації ми маємо зберегти чистоту канонічного устрою та вчення Церкви. Нас лякають самоізоляцією. Але коли ми живемо в істинній вірі, то самоізоляції не може бути, як говорив про це світлої пам'яті Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Володимир: «З Христом не буває самоізоляції». Фактично нині наша Українська Православна Церква, переживаючи різноманітні випробування, відстоює єдність усього світового Православ'я. Не бійтеся! Ви перебуваєте в істинній Церкві! Любіть Церкву, бережіть Церкву і себе в Ній, тому що через Неї Господь нас спасає. А все інше залишіть на волю Богу. Пам'ятайте, що не люди керують Церквою, а Сам Господь. Будемо ж молитися, щоб Господь Духом Своїм Святим виправив усі помилки людські, очистив нас від усякої скверни і спас душі наші!

ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАРЬ 2020

СІЧЕЇВЬ

1 ср	Мч. Воніфатія Тарсійського (290). Прп. Ілії Муромця, Печерського (бл. 1188). Прп. Амфілохія Почаївського (1971). ✘ Преставлення Преосвященного єпископа Агапіта (Вознесенського), колишнього інспектора Полтавської духовної семінарії (1854).	18 сб	Навечір'я Богоявлення (Хрещенський святевечір). Посилений піст. Сщмч. Феопемпта, єп. Нікомідійського, і мч. Феони волхва (303). Прп. Синклітикі Александрійської (бл. 350). Прп. Симеона Псково-Печерського (1960). Прп. Феофана Рихлівського (1977). Літургія свт. Іоанна Златоуста. Велике освячення води.
2 чт	Передсвятю Різдва Христового. Посилений піст. Свт. Антонія, архієп. Воронежського (уродженець Пирятинського повіту Полтавської губернії) (1846). Сщмч. Ігнатія Богоносця (107). Прп. Ігнатія, архієп. Печерського, в Дальніх печерах (1435). Прав. Іоанна Кронштадтського, чудотворця (1908). Свт. Даниїла, архієп. Сербського (1338). Новодворської і Львівської (Новгород-Сіверської), іменованої «Спасителька потопаючих», ікон Божої Матері.	19 нд	Неділя 31-ша по П'ятидесятниці. Глас 6-й. СВЯТЕ БОГОЯВЛЕННЯ. ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА. Преставлення свт. Феофана, Затворника Вишенського (1894). Літургія свт. Василя Великого. Велике освячення води.
3 пт	Передсвятю Різдва Христового. Посилений піст. Мч. Іуліанії і з нею 500 мужів і 130 жон, які у Нікомідії постраждали (304). Свт. Петра, митр. Київського і всієї Русі, чудотворця (1326). Свт. Філарета, митр. Київського (1857). ✘ День народження прп. Паїсія Величковського, уродженця м. Полтави (1722).	20 пн	Седмиця 32-га по П'ятидесятниці. Післясвятю Богоявлення. Собор чесного і славного Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна. ✘ Преставлення Високопреосвященнішого Парфенія (Левицького), архієпископа Полтавського і Переяславського, могила святого знаходиться в Архієрейській усипальниці Троїцької церкви Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря (1922).
4 сб	Субота перед Різдром Христовим. Передсвятю Різдва Христового. Посилений піст. Вмч. Анастасії Узорішительниці і мчч. Христогона, вчителя її, Феодотії, Євдоа, Євтихіана та інших із нею постраждалих (бл. 304). Прп. Никифора Прокаженого (1964).	21 вт	Післясвятю Богоявлення. Прп. Георгія Хозевіта (VII) і Єміліана спов. (IX). Прп. Домніки (бл. 474). Прп. Григорія, чудотворця Печерського, в Ближніх печерах (1093). Прп. Григорія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII–XIV). Сщмч. Ісидора пресвітера і з ним 72-х, в Юр'єві Лівлянському (1472). ✘ Преставлення ігумена Іоанна (Котлярівського), подвижника благочестя Полтавської єпархії, могила праведника знаходиться на старому монастирському цвинтарі поблизу Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря (1964).
5 нд	Неділя 29-та по П'ятидесятниці, перед Різдром Христовим, святих отців. Глас 4-й. Передсвятю Різдва Христового. Посилений піст. Мучеників Критських (III). Свт. Феоктиста, архієп. Новгородського (1310).	22 ср	Післясвятю Богоявлення. Преставлення прп. Іоанна Київського (уродженець посаду Крюково — нині район м. Кременчука) (1902). Мч. Полієвкта (259). Прп. Самея (X ст. до Р. X.). Свт. Филипа, митр. Московського і всієї Русі, чудотворця (1569). ✘ День тезоіменитства Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа.
6 пн	Седмиця 30-та по П'ятидесятниці. Навечір'я Різдва Христового (Різдвяний святевечір). Посилений піст. Прмч. Інокентія (Біди) архімандрита (уродженець с. Мойсенці Золотоніського повіту Полтавської губернії) (1928). Прмч. Євгенія Римської і з нею мчч. (бл. 262). ✘ День народження сщмч. Іоасафа (князя Жевахова), єп. Могилицького, уродженця Пирятинського повіту Полтавської губернії (1874). Царські часи. Літургія свт. Василя Великого.	23 чт	Післясвятю Богоявлення. Свт. Григорія, єп. Ніського (395). Прп. Дометіана, єп. Мелітинського (601). Прп. Маркіана пресвітера (V). Блж. Феозви диякониси, сестри свт. Григорія Ніського (385). Свт. Феофана, затворника Вишенського (1894). Сщмч. Анатолія, митр. Херсонського і Одеського (1938).
7 вт	РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА. Святки. ✘ День народження свт. Софронія (Кристалевського), єп. Іркутського, уродженця Полтавської землі та випускника Переяславської духовної семінарії (1704). ✘ День народження Високопреосвященнішого митрополита Феодосія (Процюка), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1927). Літургія свт. Іоанна Златоуста.	24 пт	Післясвятю Богоявлення. Прп. Феодосія Великого, спільного жительство начальника (529). Слещької ікон Божої Матері (1060). ✘ Преставлення Преосвященного Феофана (Шиянова-Чернявського), єпископа Полтавського і Переяславського (1812).
8 ср	Післясвятю Різдва Христового. Святки, посту немає. Собор Пресвятої Богородиці. Сщмч. Євфимія, єп. Сардійського (бл. 840). Прп. Никодима Тисманського (1406). Прмч. Ісаакія Оптинського (1938). Віленської-Остробрамської та іменованих «Трьох радощів», «Милостива», Барлівської «Блаженне Черво» (1392) ікон Божої Матері. ✘ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Варлаама (Левицького), колишнього Переяславського (1741).	25 сб	Субота після Богоявлення. Післясвятю Богоявлення. Мч. Татіани і з нею в Римі постраждалих (226–235). Свт. Сави, архієп. Сербського (1237). Ікон Божої Матері, що іменуються «Акафістна» і «Млекоживителька». ✘ Мученицьке преставлення священика Василя Слюнька, уродженця Полтавської губернії (1938). ✘ Мученицьке преставлення священика Іоанна Начаєва, уродженця Полтавської губернії (1938).
9 чт	Післясвятю Різдва Христового. Святки. Ап. первомч. і архідиякона Стефана (бл. 34). Прп. Феодора Начертанного, спов. (бл. 840). Прп. Воніфатія Київського, Феофанівського (1871). Сщмч. Тихона, архієп. Воронежського (1919).	26 нд	Неділя 32-га по П'ятидесятниці, після Богоявлення. Глас 7-й. Післясвятю Богоявлення. Мчч. Єрміла і Стратоніка (бл. 315). Прп. Іринарха, затворника Ростовського (1616).
10 пт	Післясвятю Різдва Христового. Святки, посту немає. Мчч. 20 000 в Нікомідії (302). Ап. від 70-ти Никанора диякона (34). Сщмч. Никодима, єп. Белгородського (1918). Прп. Смарагди Ніжинської (1935). ✘ Мученицьке преставлення Преосвященного Памфіла (Лясковського), єпископа Краснодарського і Кубанського, колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1936).	27 пн	Седмиця 33-тя по П'ятидесятниці. Віддання свята Богоявлення. Прп. отців, у Синаї та Раїфі убитих (IV–V). Рівноап. Ніни, просвітительки Грузії (335).
11 сб	Субота після Різдва Христового. Післясвятю Різдва Христового. Святки. Мчч. 14 000 немовлят, від Ірода у Віфлеємі убитих (I). Прп. Маркела, ігум. обителі Невсипущих (485). Прп. Марка гробочкача, Феофіла та Іоанна Печерських, у Ближніх печерах (XI–XII). Прп. Іова (Княгиницького) (1621). Прп. Василіса Сибірського (1824). Прп. Лавренція Чернігівського (1950).	28 вт	Прп. Павла Фівейського (341) й Іоанна Кущника (V).
12 нд	Неділя 30-та по П'ятидесятниці, після Різдва Христового і перед Богоявленням. Глас 5-й Святки. Прав. Іосифа Обручника, Давида царя та Якова, брата Господнього. Мч. Анісії Солунської (285–305). Сщмч. Зотика пресвітера (IV). Ап. від 70-ти Тимона диякона (I). Свт. Макарія, митр. Московського (1563). ✘ Преставлення Преосвященного єпископа Іларіона (Кондратовського), колишнього Переяславського (1799).	29 ср	Поклоніння чесним веригам ап. Петра. Блж. Максима, ієрея Тотемського (1650).
13 пн	Седмиця 31-ша по П'ятидесятниці. Святки. Віддання свята Різдва Христового. Прп. Меланії Римлянині (439). Свт. Петра Могили, митр. Київського (1647). Свт. Досифея, митр. Загребсько-Люблянського (1945). ✘ День народження Високопреосвященного Феофана (Бистрова), архієпископа Полтавського і Переяславського, Нового Затворника і Чудотворця (1874).	30 чт	Прп. Антонія Великого (356).
14 вт	Святки. ОБРИЗАННЯ ГОСПОДНЄ. Свт. Василя Великого, архієп. Кесарії Каппадокійської (379). Свт. Афанасія (Вольховського), Полтавського чудотворця (чесні мощі святого спочивають у головному соборі Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря) (1801). Мч. Василя Анкірського (бл. 362). Св. Ємілії, матері свт. Василя Великого (IV). Літургія свт. Василя Великого. Звершується молебний чин на початок Нового року.	31 пт	Преставлення свт. Іларіона (Юшенова), єпископа Полтавського і Переяславського (1904) (чесні мощі святого спочивають у головному соборі Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря). Свт. Афанасія (373) і Кирила (444), архієпископів Александрійських. Прп. схимонаха Кирила і схимонахині Марії (бл. 1337), батьків прп. Сергія Радонезького. ✘ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Дмитрія (Вознесенського), колишнього викладача Полтавського Петровського кадетського корпусу (1947).
15 ср	Передсвятю Богоявлення. Святки, посту немає. Свт. Сільвестра, папи Римського (335). Прп. Сільвестра Печерського, в Ближніх печерах (XII). Преставлення (1833) та друге знайдення мощей (1991) прп. Серафима, Саровського чудотворця. ✘ 130 років з дня народження Преосвященного єпископа Никона (Лисенка), колишнього клірика Різдео-Богородичної церкви м. Полтави (1890).		
16 чт	Передсвятю Богоявлення. Святки. Прор. Малахії (бл. 400 р. до Р. X.). Мч. Гордія (IV). Прп. Женев'єви Паризької (512).		
17 пт	Передсвятю Богоявлення. Святки, посту немає. Собор 70 апостолів. Прп. Феоктиста, ігумена Кукума Сикелійського (800). Прп. Ахили, дияк. Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Царські часи. Літургії немає.		

ЛЮТИЙ

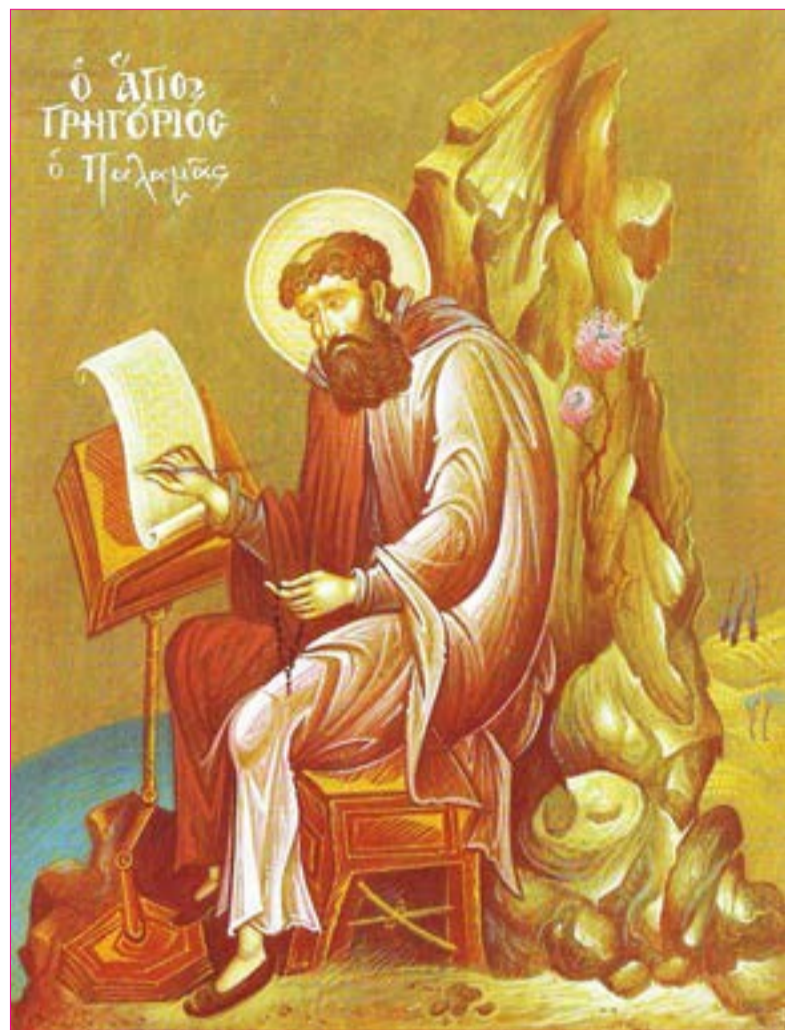
1 сб	Прп. Макарія Великого, Єгипетського (390–391). Прп. Макарія Александрийського (394–395). Прп. Макарія, пісника Печерського, в Ближніх печерах (XII). Прп. Макарія, диякона Печерського, в Дальніх печерах (XIII–XIV). Свт. Марка, архієп. Ефеського (1457). ☒ День інтронізації Святішого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила. ☒ Преставлення Преосвященного Веніаміна (Биковського), єпископа Чернігівського і Ніжинського, уродженця Полтавської губернії та випускника Полтавської духовної семінарії (1893). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого Димитрія (Вербицького), архієпископа Київського, уродженця Полтавської губернії та випускника Полтавської духовної семінарії (1932). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Симона (Івановського), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1966).
2 нд	Неділя 33-тя по П'ятидесятниці. Глас 8-й. Прп. Євфимія Великого (473). Мчч. Інни, Пінни і Римми (I–II). Прп. Євфимія схимника, Печерського, в Дальніх печерах (XIV).
3 пн	Седмиця 34-та по П'ятидесятниці. Прп. Максима спов. (662). Мч. Неофіта (303–305). Прп. Максима Грека (1556). Ктиторської (IV) та іменованої «Вітрада», або «Втіа» (807), Ватопедських ікон Божої Матері.
4 вт	Ап. від 70-ти Тимофія (бл. 96). Прмч. Анастасія Персянина (628). Прмч. Анастасія, дияк. Печерського, в Ближніх печерах (XI). ☒ День народження сщмч. Антонія (Горбаня) пресвітера, уродженця Полтавської губернії (1866).
5 ср	Сщмч. Климента, єп. Анкійського, і мч. Агафангела (бл. 312). Спогад VI Вселенського Собору (680–681). Собор Костромських святих.
6 чт	Прп. Ксенії Римлянини (V). Блж. Ксенії Петербурзької (XIX). Свт. Герасима Великопермського (Устьвимського) (1441).
7 пт	90 років з дня мученицького преставлення сщмч. Василя (Зеленцова) Полтавського, єп. Прилуцького (1930). Свт. Григорія Богослова, архієп. Константинопольського (389). Свт. Мойсея, архієп. Новгородського (1362). Прп. Анатолія Оптинського (1894). Сщмч. Володимира, митр. Київського (1918). Ікони Божої Матері, іменованої «Утамуй мої печалі». ☒ 175 років з дня народження Високопреосвященнішого Григорія (Лісовського), митрополита Полтавського і Переяславського, могила святителя знаходиться поруч із вівтарною стіною Свято-Макаріївського кафедрального собору м. Полтави (1845).
8 сб	Прп. Ксенофонта, дружини його Марії і синів їхніх Аркадія та Іоанна (V–VI). Блгв. Давида III Відновлювача, царя Іверії і Абхазії (1125). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого Георгія (Ярошевського), митрополита Варшавського, колишнього єпископа Прилуцького, вікарія Полтавської єпархії (1923).
9 нд	Неділя про митаря і фарисея. Глас 1-й. Собор новомучеників і сповідників Церкви Руської (серед них — священномученики Полтавські Василій (Зеленцов), Сільвестр (Ольшевський), Даміан (Воскресенський), Аркадій (Остальський), Олександр (Петровський), Іоасаф (Жевахов) і Серафим (Самойлович), священносповідники Миколай (Могилевський), Василій (Преображенський) та Афанасій (Сахаров), преподобномученики Мгарські, преподобномучениця Олімпіада (Вербицька), преподобномученик Ніл Полтавський та священномученик протоієрей Гавриїл Коваленко). Перенесення мощей свт. Іоанна Златоуста (438). ☒ Поминання всіх спочилих, що постраждали в часи гонінь за віру Христову. Початок Пісної Тріоди.
10 пн	Загальна седмиця (посту в середу та п'ятницю немає). Прп. Єфрема Печерського, єп. Переяславського (один із перших святителів Переяславської, згодом Полтавської, землі) (бл. 1098). Преставлення прмч. Варфоломія (Ратних) ієромонаха (деякий час ніс пастирське служіння на Полтавщині) (1938). Прп. Єфрема Сиріна (373–379). Прп. Ісаака Сиріна, єп. Ніневійського (VII). Суморинської-Тотемської ікони Божої Матері (XVI).
11 вт	Перенесення мощей сщмч. Ігнатія Богоносця (108). Прп. Лаврентія, затворника Печерського, єп. Туровського, в Ближніх печерах (1194). Прп. Лаврентія, затворника Печерського, у Дальніх печерах (XIII–XIV). Свт. Герасима (1441–1467), Питирима (1455) та Іони (1470), епп. Великопермських. Собор Єкатеринбурзьких святих.
12 ср	Собор Вселенських учителів і святителів Василя Великого, Григорія Богослова та Іоанна Златоуста . Сщмч. Іпполіта, папи Римського, і з ним мчч. (III). Блгв. Петра, царя Болгарського (967). Прп. Зінона, пісника Печерського, в Дальніх Печерах (XIV). Блж. Пелагії Дивеївської (1884). ☒ 130 років з дня народження прп. Андроніка (Лукаша), старця Глинської пустині, уродженця с. Лука Лохвицького повіту Полтавської губернії (1889). ☒ День народження Преосвященного єпископа Серафима (Шарапова), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1878).
13 чт	Безсрр. мчч. Кира та Іоанна і з ними мцц. (311). Свт. Никити, затворника Печерського, єп. Новгородського (1108).
14 пт	Передсвято Стрітіння Господнього. Мч. Трифона (250). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Анатолія (Максимовича), колишнього Полтавського і Переяславського (1844).
15 сб	СТРІТЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА. ☒ Преставлення священника Іоанна Луб'яного, клірика Полтавської єпархії, помер у Полтавській в'язниці (1921).
16 нд	Неділя про блудного сина. Глас 2-й. Післясвято Стрітіння Господнього. Прав. Симеона Богоприємця й Анни пророчиці (I). Прор. Азарії (X ст. до Р. Х.). Блгв. кн. Романа Углицького (1285). Свт. Симеона, єп. Полоцького та Тверського (1289). Свт. Ігнатія Маріупольського, митр. Готфейського та Кефайського (1786). Рівноап. Миколая, архієп. Японського (1912).
17 пн	Прп. Ісидора Пелусіотського (бл. 436–440). Блгв. вел. кн. Георгія (Юрія) Всеволодовича Володимирського (1238). ☒ Преставлення Преосвященного Филипа (Бекаревича), єпископа Новгород-Сіверського, колишнього Прилуцького, вікарія Полтавської єпархії (1902).
18 вт	Мч. Агафії (251). Свт. Феодосія, архієп. Чернігівського (1696). Єлецкої-Чернігівської (1060), Сицилійської, або Дивногірської (1092), та іменованої «Взискання загиблих» (XVII) ікон Божої Матері.

19 ср	Прп. Вукола, єп. Смирнського (бл. 100). Прп. Варсонофія Великого та Іоанна Пророка (VI). Свт. Фотія, патріарха Константинопольського (891). ☒ 80 років з дня преставлення Високопреосвященнішого Феодана (Бистрова), архієпископа Полтавського і Переяславського, Нового Затворника і Чудотворця (1940).
20 чт	Прп. Парфенія, єп. Лампсакійського (IV). Прп. Луки Елладського (бл. 946). Преставлення прп. Євфимія, старця Глинського (уродженець Зінківського повіту Полтавської губернії) (1866). Проставлення прп. Воніфатія Київського (2011). Знайдення мощей блж. Варфоломея Чигиринського (2012). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Варлаама (Ряшенцева), колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1942).
21 пт	Віздання свята Стрітіння Господнього. Вмч. Феодора Стратилата (319) і прор. Захарії Серповидця з 12-ти (бл. 520 р. до Р. Х.). ☒ Преставлення священника Никифора Кулика, клірика Полтавської єпархії, помер в ув'язненні в таборі (1938).
22 сб	Вселенська батьківська (м'ясопусна) субота. Пам'ять усіх од віку спочилих православних християн. Мч. Никифора, з Антіохії Сирської (бл. 257). Прп. Панкратія Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Знайдення мощей свт. Інокентія, єп. Іркутського (1805). Знайдення мощей свт. Тихона, патріарха Московського і всієї Русі (1992).
23 нд	Неділя м'ясопусна, про Страшний суд. Глас 3-й. Заговини на м'ясо. Сщмч. Харалампія і з ним мчч. (202). Блгв. кн. Ірини Київської, у чернецьві Анни Новгородської (1056). Прп. Прохора Печерського, в Ближніх печерах (1107). Ікони Божої Матері «Вогневидна». ☒ Мученицьке преставлення ієродиякона Симеона (Козоріза), уродженця с. Городище Лохвицького повіту Полтавської губернії (1931).
24 пн	Седмиця сирна (масляна) — загальна (в середу та п'ятницю посту немає). Сщмч. Власія, єп. Севастійського (бл. 316). Прав. Феодори, цариці Грецької, яка відновила шанування святих ікон (бл. 867). Блгв. кн. Всеволода, у Св. Хрещенні Гавриїла, Псковського (1138). Прп. Димитрія Прилуцького, Вологодського (1392).
25 вт	Іверської ікони Божої Матері (IX). 180 років з дня преставлення свт. Мелетія, архієп. Харківського (уродженець с. Старі Санжари Полтавської губернії) (1840). Свт. Мелетія, архієп. Антіохійського (381). Свт. Московського Олексія, митр. Київського і всієї Русі, чудотворця (1378). ☒ Преставлення Високопреосвященнішого Сави (Бабинця), архієпископа Полтавського і Кременчуцького (1992).
26 ср	100 років з дня преставлення сщмч. Сільвестра, архієп. Омського (колишній єпископ Прилуцький, вікарій Полтавської єпархії) (1920). 70 років з дня преставлення свт. Серафима (Соболева), архієп. Богучарського, Софійського чудотворця (колишній єпископ Лубенський, вікарій Полтавської єпархії) (1950). Прп. Мартиніана (V). Прп. Стефана, в чернецьві Симеона, царя Сербського, мироточивого (1200). Свт. Георгія, архієп. Могилівського (1795). ☒ 140 років з дня преставлення Преосвященного єпископа Олексія (Новосолова), колишнього викладача Полтавської духовної семінарії (1880) Літургія не звершується.
27 чт	Прп. Авксентія (бл. 470). Прп. Шіо Мгвимського (VI) (Груз.) (перехідне святкування у четвер сирної седмиці). Рівноап. Кирила, учителя Словенського (869). Прп. Ісаакія, затворника Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1090). 12 греків, будівничих соборної Успенської церкви Кисво-Печерської Лаври (XI). Перенесення мощей блгв. кн. Михаїла Чернігівського і боярина його Феодора (1578). Прп. Іларіона Святогорця (1864) (Груз.). Свт. Рафаїла, єп. Бруклінського (1915). ☒ Мученицьке преставлення протоієрея Михаїла Концевича, уродженця с. Іркліїв Золотоніського повіту Полтавської губернії (1938).
28 пт	Ап. від 70-ти Онисима (бл. 109). Прп. Пафнутія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Віленської (перенесення у Вільно в 1495 р.) і Далматської (1646) ікон Божої Матері. Літургія не звершується.
29 сб	Усіх преподобних отців, що у подвигу просіяли (перехідне святкування). Мчч. Памфіла пресвітера, Валента (Уалента) диякона та з ними мчч. (307–309). Прп. Піора, затворника Печерського, у Дальніх печерах (перехідне святкування в суботу сирної седмиці). Свт. Макарія, митр. Московського (1926).

БЕРЕЗЕНЬ

1 нд	Неділя сиропуна. Спомин вигнання Адама. Прощена неділя. Глас 4-й. Заговини на Великий піст. Вмч. Феодора Тірона (бл. 306). Прп. Феодора мовчазного, Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Сщмч. Єрмогена, патріарха Московського і всієї Русі, чудотворця (1612).
2 пн	Седмиця 1-ша Великого посту. Початок Великого посту. Свт. Льва, папи Римського (461). Свт. Флавіана спов., патр. Константинопольського (449–450). У понеділок, вівторок, середу та четвер 1-ї седмиці на великому повечір'ї читається Великий покаянний канон прп. Андрія Критського .
3 вт	Апп. від 70-ти Архиппа та Филімона і мц. рівноап. Аппії (I). Прп. Досифея (VII), учня прп. авви Дорофея. Прп. Феодора Санакарського (1791).
4 ср	Прп. Льва, еп. Катанського (бл. 780). Блгв. кн. Ярослава Мудрого (1054). Прп. Агафона Печерського, в Дальніх печерах (XIII–XIV). Прмч. Корнилія Псково-Печерського (1570). 34 прмчч. Спасо-Преображенської Валаамської обителі (1578). ✠ 145 років з дня преставлення Високопреосвященнішого Нафанаїла (Савченка), архієпископа Чернігівського і Ніжинського, колишнього Полтавського і Переяславського (1875). Літургія Передосвячених Дарів.
5 чт	Козельщанської ікони Божої Матері (1881, перебуває в Різдва Пресвятої Богородиці Козельщанському монастирі Кременчуцької єпархії). Прп. Тимофія в Символах (795). Свт. Євстафія, архієп. Антіохійського (337).
6 пт	Знайдено мощей мучеників Євгенійських (395–423). Прмч. Параскеви (1938). ✠ День народження святителя Іларіона (Юшенова), єпископа Полтавського і Переяславського (1824). Літургія Передосвячених Дарів. Після заамвонної молитви — молебний спів вмч. Феодору Тирону та благословення колива.
7 сб	Вмч. Феодора Тірона (бл. 306) (перехідне святкування в суботу 1-ї седмиці Великого посту). Сщмч. Полікарпа, еп. Смирського (167). Знайдено мощей блж. Матрони Московської (1998). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Миколая (Чуфаровського), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1967). Літургія свт. Іоанна Златоуста.
8 нд	Неділя 1-ша Великого посту. Торжество Православ'я. Глас 5-й. Перше (IV) і друге (452) знайдення глави Іоанна Предтечі. Прп. Еразма Печерського, в Близьких печерах (бл. 1160). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого Симона (Тодорського), архієпископа Псковського, уродженця Полтавської землі (1754). ✠ Преставлення протоієрея Іоанна Діателовича, клірика Полтавської єпархії, композитора (1879). Літургія свт. Василя Великого. Після Літургії звершується молебний спів Торжества Православ'я.
9 пн	Седмиця 2-га Великого посту. Свт. Тарасія, архієп. Константинопольського (806).
10 вт	Свт. Порфирія, архієп. Газького (420).
11 ср	Прп. Прокопія Декаполіта, спов. (бл. 750). Прп. Тита, пресвітера Печерського, в Близьких печерах (1190). Прп. Тита Печерського, колишнього воїна (XIV), та прп. Кассіана, затворника Печерського (XIII–XIV), в Дальніх печерах . ✠ Мученицьке преставлення священника Філіпа Бугайця, уродженця с. Опришки Кременчуцького повіту Полтавської губернії (1938). Літургія Передосвячених Дарів.
12 чт	Прп. Василя спов. (бл. 750). Сщмч. Арсенія (Мацієвича), митр. Ростовського (1772). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого Антонія (Шокотова), архієпископа Кишинівського, колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1871).
13 пт	Прп. Кассіана Римлянина (435). Девпетурівської ікони Божої Матері (1392). Літургія Передосвячених Дарів.
14 сб	Поминання спочилих. Прмч. Євдокії (бл. 160–170). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Гавриїла (Челура), колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1933). Літургія свт. Іоанна Златоуста.
15 нд	Неділя 2-га Великого посту. Глас 6-й. Свт. Григорія Палами, архієп. Фессалонітського (бл. 1360) (перехідне святкування). Собор усіх прпп. Києво-Печерських (серед них — святі Переяславські ієрархи: свт. Миколай, еп. Переяславський (1072), свт. Петро, еп. Переяславський (1082), прп. Єфрем, еп. Переяславський (1098), св. Євфимій, еп. Переяславський (1155), та сщмч. Симеон, еп. Переяславський (1239)) (перехідне святкування). Сщмч. Феодота, еп. Кіринейського (бл. 326). Свт. Арсенія, еп. Тверського (1409). Ікони Божої Матері, іменованої «Державна» (1917). Літургія свт. Василя Великого.
16 пн	Седмиця 3-тя Великого посту. Мчч. Євтропія, Клеоніка і Василіска (бл. 308). Волоколамської ікони Божої Матері (1572). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого Григорія (Лісовського), митрополита Полтавського і Переяславського (1927).
17 вт	Прп. Герасима Йорданського (475). Перенесення мощей блгв. кн. В'ячеслава Чеського (938). Блгв. кн. Даниїла Московського (1303). ✠ Преставлення Преосвященного Іоанна (Козловича), єпископа Переяславського (1757). ✠ Преставлення архімандрита Євстафія (Андрійчука), насельника Віленського Свято-Духового монастиря, уродженця Полтавщини (1979).
18 ср	Мч. Конона Ісаврійського (I). Знайдено мощей блгв. князів Феодора Смоленського і чад його Давида і Константина, Ярославських чудотворців (1463). Знайдено мощей свт. Луки спов., архієп. Кримського (1996). Ікони Божої Матері, іменованої «Виховання».
19 чт	Мчч. 42-х Амморейських (бл. 845). Прп. Іова (у схимі Ісуса) Анзерського, Соловецького (1720). Ікон Божої Матері: Ченстоховської, Шестоковської (XVIII) і «Благодатне небо» (XIV).

20 пт	Сщмч. Херсонських: Василія, Єфрема, Капітона, Євгенія, Євферія, Елпідія і Агафодора (IV). Прп. Павла Препростого (IV). Ікони Божої Матері «Споручниця грішних». Літургія Передосвячених Дарів.
21 сб	Поминання спочилих. Преставлення прп. Андроніка, старця Глинського (уродженця с. Лука Лохвицького повіту Полтавської губернії) (1974). Прп. Феофілакта спов., еп. Нікомідійського (842–845). Ікони Божої Матері «Знамення» Курської-Корінної (1898). Літургія свт. Іоанна Златоуста.
22 нд	Неділя 3-тя Великого посту. Хрестопоклонна. Глас 7-й. 40 мучеників Севастійських (бл. 320). Прп. Димитри Київської (1878). Прав. Феодосія Балтського (1954). Албазинської ікони Божої Матері, яка іменується «Слово плоть вміть» (1666). На утрені (в суботу ввечері) після Великого славослів'я — винесення Хреста та поклоніння йому . Літургія свт. Василя Великого.
23 пн	Седмиця 4-та Великого посту. Мч. Кодрата і з ним мчч. (250–258). Блж. Павла Таганрозького (1879). ✠ Преставлення архімандрита Феодосія (Стефановського), настоятеля Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря (1811).
24 вт	Свт. Софронія, патріарха Єрусалимського (638–644). Свт. Євфимія, архієп. Новгородського, чудотворця (1458). Прп. Олексія Голосіївського, Київського (1917).
25 ср	Прп. Феофана спов., Сигрійського (818). Свт. Григорія Двоєслова, папи Римського (604). Прп. Симеона Нового Богослова (1021). Лідської нерукотворної (на стовпі) ікони Божої Матері (I). Літургія Передосвячених Дарів.
26 чт	Перенесення мощей свт. Никифора, патріарха Константинопольського (846).
27 пт	Прп. Венедикта Нурсійського (543). Свт. Феогноста, митр. Київського і всієї Русі (1353). Феодорівської ікони Божої Матері (1613). ✠ День народження Високопреосвященнішого Сави (Бабинця), архієпископа Полтавського і Кременчуцького (1926). Літургія Передосвячених Дарів.
28 сб	Поминання спочилих. Мч. Агапія і з ним 7 мчч. (303). Сщмч. Олександра, ієрея в Сіді (270–275). Знайдено мощей прп. Варсонофія Херсонського, спов. (2007). ✠ Преставлення Преосвященного Іова (Потьомкіна), архієпископа Катеринославського, кафедрою та місцелікуванням якого деякий час був Полтавський Хрестовоздвиженський монастир (1823). ✠ Преставлення Високопреосвященнішого Кирила (Богословського-Платонова), архієпископа Кам'янець-Подільського, колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1841). Літургія свт. Іоанна Златоуста.
29 нд	Неділя 4-та Великого посту. Глас 8-й. Прп. Іоанна Листвичника (перехідне святкування). Мч. Савіна (287). Мч. Папи (305–311). Свт. Серапіона, архієп. Новгородського (1516). Прп. Євтропії Херсонської (1968). Літургія свт. Василя Великого.
30 пн	Седмиця 5-та Великого посту. Прп. Олексія, людини Божої (411). Прп. Парфенія Київського (1855). Свт. Гурія, архієп. Таврійського (1882).
31 вт	Свт. Кирила, архієп. Єрусалимського (386). Мч. Едуарда (Едварда), короля Англійського (978). ✠ Мученицьке преставлення монахині Анни (Іванової), уродженки м. Кременчука Полтавської області .

КВІТЕНЬ

1 ср Мчч. Хрисанфа і Дарії (283) і з ними мчч. Прп. Васси Псково-Печерської (бл. 1473). Прав. Софії, кн. Слуцької (1612). Прославлення прп. Симеона Псково-Печерського (2003). Ікони Божої Матері, іменованої «Розчулення», Смоленської (1103).
✠ Преставлення Високопреосвященнішого Георгія (Ящуржинського), архієпископа Тобольського і Сибірського, колишнього Полтавського і Переяславського (1852).
 Літургія Передосвячених Дарів.

2 чт **Марііне стояння.** Прп. Іоанна, Сергія, Патрікія й інших, в обителі св. Сави убитих (796). Мц. Фотіни (Світлани) Самарянини і з нею мчч. (бл. 66).
✠ Преставлення Високопреосвященнішого Іоасафа (Овсянникова), архієпископа Ростовського і Новочеркаського, колишнього клірика Спасо-Преображенського кафедрального собору м. Полтави (1982).
 На утрени (в більшості храмів — у середу ввечері) читається **Великий канон прп. Андрія Критського та Житіє прп. Марії Єгипетської.**
 Літургія Передосвячених Дарів.

3 пт Прп. Іакова єп., спов. (VIII–IX).
Прп. Серафима Вирицького (1949).
 Літургія Передосвячених Дарів.

4 сб **Похвала Пресвятої Богородиці. Субота Акафіста. Прославлення щмч. Василія Полтавського, єп. Прилуцького (1997).** Щмч. Василія, пресвітера Анкірського (362–363).
Прп. спов. Софії Київської (1941).
 Данівської («*Ізъ єгъ блнн и никтоже на въ*») та «Пристинице» ікон Божої Матері (перехідні святкування в суботу 5-ї седмиці Великого посту).
 Літургія свт. Іоанна Златоуста.

5 нд **Неділя 5-та Великого посту. Глас 5-й. Прп. Марії Єгипетської (перехідне святкування). Собор преподобних та преподобномучеників Звіринських (серед них — свт. Лазар, єп. Переяславський (5-й архієрей Переяславської (згодом Полтавської) єпархії (1117)) (перехідне святкування).** Прмч. Никона єп. і 199 учнів його (251).
Прп. Никона, ігумена Києво-Печерського (1088). Прп. Єлени Києво-Флорівської (1834).
✠ 115 років з дня народження ігумена Іоанна (Котляревського), подвижника благочестя Полтавської єпархії (1905).
✠ 105 років з дня преставлення ігумені Олімпіади I (Дмитрієвої), настоятельки Різдво-Богородичного Козельцанського жіночого монастиря (1915).
 Літургія свт. Василія Великого.

6 пн Седмиця 6-та Великого посту. Передсвято Благовіщення Пресвятої Богородиці. Прп. Захарії монаха. Свт. Артемона (Артемія), єп. Селевійського (Солунського) (I–II).
Прп. Захарії, пісника Печерського, в Дальніх печерах (XIII–XIV).
 Ікони Божої Матері, іменованої «Тучна Гора».

7 вт **БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.**
Преставлення свт. Тихона, патріарха Московського і всієї Русі (1925).
 Прп. Сави Нового (1948).
 Ікони Благовіщення Божої Матері (XVI).
✠ Мученицьке преставлення монахині Марини (Євтушенко), уродженки Полтавської губернії (1938).
 Літургія свт. Іоанна Златоуста.

8 ср **Віддання свята Благовіщення Пресвятої Богородиці. Собор Архангела Гавриїла.**
 Літургія Передосвячених Дарів.

9 чт Мц. Матрони Солунської (III–IV).

10 пт Прп. Іларіона Нового, ігумена Пелікітського (бл. 754). Прп. Стефана чудотворця, спов., ігумена Тригліїського (бл. 815).
Прмч. Євстратія Печерського, в Ближніх печерах (1097).
✠ Преставлення Преосвященного Іринія (Орди), єпископа Орловського і Севського, уродженця с. Самовиці Золотоніського повіту Полтавської губернії та випускника Полтавської духовної семінарії (1904).
 Літургія Передосвячених Дарів.

11 сб **Лазарева субота. Воскресіння праведного Лазаря.** Прмч. Марка, єп. Арефусійського, мч. Кирила диякона й інших багатьох (бл. 364).
 Прп. Марка (XV) та Іони (1480) Псково-Печерських.
 Літургія свт. Іоанна Златоуста.
 На трапезі благословляється вживання рибної ікри.

12 нд **Неділя 6-та Великого посту, Ваїй (цвітінна, Вербна неділя). ВХІД ГОСПОДНІЙ ДО ЄРУСАЛИМА.** Свт. Софронія, архієп. Іркутського (уродженець Полтавської землі та випускник Переяславської духовної семінарії) (1771). Свт. Гавриїла, митр. Кишинівського і Хотинського (колишнього Катеринославського, деякий час кафедрою та місцеперебуванням якого був Полтавський Хрестовоздвиженський монастир) (1821). Прп. Іоанна Лівничника, ігумена Сінайського (649).
 Літургія свт. Іоанна Златоуста.
 На трапезі благословляється вживання риби.

13 пн **Страшна седмиця. Великий Понеділок.** Щмч. Іпатія, єп. Гангрського (бл. 326).
Прп. Іпатія, цілителя Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Свт. Іони, митр. Московського і всієї Русі, чудотворця (1461). Прп. Філарета, ігум. Глинського (1841). Свт. Інокентія, митр. Московського (1879).
 Літургія Передосвячених Дарів.

14 вт **Великий Вівторок.** Прп. Марії Єгипетської (522).
Прп. Геронтія, канонарха Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Прп. Євфимія, архім. Суздальського, чудотворця (1404). Свт. Пахомія Романського (1724).
 Прп. Варсонофія Оптинського (1913).
✠ Преставлення протоієрея Миколая Боголюбова, професора богослов'я, колишнього клірика Полтавської єпархії (1934).
 Літургія Передосвячених Дарів.

15 ср **Велика Середа.** Прп. Тита чудотворця (IX).
 Літургія Передосвячених Дарів.
 Земні поклони припиняються до Дня Святої Трійці (окрім поклонів перед Святою Плащаницею).

16 чт **Великий Четвер. Спомин Тасмної Вечері.** Прп. Никити спов., ігумена обителі Мідійської (824).
 Ікони Божої Матері «Нев'янучий Цвіт».
 Літургія свт. Василія Великого. Цього дня заготовляються запасні Святі Дари для причастя хворих.
 Увечері на утрени Великої П'ятниці звершується читання 12 Євангелій Святих Страстей Господніх.

17 пт **Велика П'ятниця. Спомин Спасительних Страстей Господа нашого Ісуса Христа.** Прп. Іосифа піснєписця (883). Прп. Георгія Малеїна (IX).
Прп. Іосифа Багатохворобливого, Печерського, в Дальніх печерах (XIV).
Прп. Ілії Макіївського (1946).
 Суворий піст. Літургії немає. Звершуються **Царські часи.** На вечірні звершується **винесення Святої Плащаниці.**

18 сб **Велика субота.** Мчч. Агафопода диякона, Феодула читця та інших із ними (бл. 303).
Перенесення мощей свт. Іова, патріарха Московського і всієї Русі (1652).
 На утрени звершується **чин Боготілесного поховання Спасителя.**
 Літургія свт. Василія Великого.

19 нд **СВІТЛЕ ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСІННЯ. ПАСХА.** Свт. Євтихія, архієп. Константинопольського (582).
Рівноап. Мефодія, архієп. Моравського, учителя Словенського (885). Прп. Севастіана Карагандинського, спов. (1966).

20 пн **Світла седмиця — загальниця (посту в середу та п'ятницю немає). Світлий Понеділок.** Прп. Георгія спов., митр. Мелітинського (після 820).
 Ікони Божої Матері «Благодатне Небо» (Херсонської) (XIX) (перехідне святкування у понеділок Світлої седмиці).
✠ День народження Преосвященного єпископа Дамаскіна (Бодрого), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1937).
✠ Мученицьке преставлення Преосвященного єпископа Тихона (Русинова), колишнього Полтавського і Переяславського (1938).

21 вт **Світлий Вівторок. Іверської ікони Божої Матері (перехідне святкування у вівторок Світлої седмиці).** Апп. від 70-ти Іродіона, Агава, Асинкрита, Руфа, Флегонта, Єрма і тих, що з ними (I).
Свт. Нифонта, єп. Новгородського (1156). Прп. Руфа, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Прмч. отців Давидо-Гареджийських (XVII) (Груз.) (перехідне святкування у вівторок Світлої седмиці).

22 ср **Світла Середа.** Мч. Євпсихія (362).
 Преподобних отців, що на горі Сінай подвизалися (перехідне святкування у середу Світлої седмиці).
 Ікон Божої Матері Білевської («Взискання загиблих») та Касперівської (перехідне святкування у середу Світлої седмиці).

23 чт **Світлий Четвер.** Мчч. Терентія, Помпія, Африкана і з ними 33-х (бл. 249–251).
Прп. вел. кн. Анастасії, Київської (1900) (перехідне святкування у червер Світлої седмиці).

24 пт **Світла П'ятниця. Ікони Божої Матері «Живоносне Джерело» (перехідне святкування в п'ятницю Світлої седмиці).** Щмч. Антипи, єп. Пергама Асійського (бл. 68).
 Свт. Калініка Чернікського (1868).
 Після Літургії звершується **мале освячення води.**

25 сб **Світла Субота.** Прп. Василія спов., єп. Парійського (після 754).
 Муромської (XII) і Білиницької (XIII) ікон Божої Матері.
 Після Літургії відбувається **роздроблення Артоса (Пасхального хліба).**

26 нд **Антипасха. Неділя 2-га після Пасхи, апостола Фоми.** Щмч. Артемона, пресвітера Лаодикійського (303).
 Прп. Германа Святогірського (1890). Щмч. Сергія, мчч. Прохора і Кирила Василівських (1922). Собор новомучеників Бердянських (перехідне святкування).
✠ Поминання жертв Чорнобильської аварії (1986).

27 пн Седмиця 2-га після Пасхи. Свт. Мартіна спов., папи Римського (655).
 Мчч. Антонія, Іоанна і Євстафія Литовських (1347).
 Віленської ікони Божої Матері.

28 вт **Радонія. Поминання спочилих (на Полтавщині традиційно звершується напередодні — в понеділок). Преставлення прав. Даніїла (Делії) Ачинського, Сибірського чудотворця (уродженець с. Нові Санжари Полтавської губернії) (1843).** Апп. від 70-ти Аристарха, Пуда і Трофима (бл. 67).
 Після Літургії звершується **панахида.**

29 ср Мцц. Агапії, Ірини та Хіонії (304).
 Іллінсько-Чернігівської (1658), Тамбовської (1692) і Шуйської ікон Божої Матері.

30 чт **Блж. Паїсія Київського, Христа ради юродивого (1893) (уродженець м. Лубен Полтавської губернії).** Щмч. Симеона, єп. Персидського, і з ним мчч. (344). Прп. Акакія, єп. Мелітинського (бл. 435).
 Прп. Зосими, ігумена Соловецького (1478). Знайдення мощей прп. Олександра Свірського (1641).
✠ Преставлення Високопреосвященнішого Феоктиста (Мочульського), архієпископа Курського і Белгородського, колишнього настоятеля Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря (1818).

ТРАВЕНЬ

1 пт	Прп. Іоанна, учня прп. Григорія Декаполіта (820–850). Максимівської ікони Божої Матері (1299).
2 сб	Прп. Іоанна Ветхопечерника (VIII). Блж. Матрони Московської (1952). ✘ Преставлення Преосвященного Іова (Базилевича), єпископа Переяславського (1776). ✘ Преставлення священика Никодима, клірика Полтавської єпархії, який помер в ув'язненні в Соловецькому таборі, де таємно щодня звершував Божественну літургію (1926).
3 нд	Неділя 3-тя після Пасхи, святих жон-мироносиць. Святих жон-мироносиць: Марії Магдалини, Марії Клеопової, Саломії, Іоанни, Марфи і Марії, Сусани та інших; праведних Іосифа Аримафейського і Никодима (перехідне святкування). Блгв. Тамари, цариці Грузинської (перехідне святкування). Прп. Феодора Трихіни. Свт. Миколая Сербського, єп. Охридського і Жичського (1956). Прославлення прп. Смарагда Ніжинської (2014). Кіпрської ікони Божої Матері (392).
4 пн	Седмиця 3-тя після Пасхи. Сщмч. Іануарія та з ним мчч. (бл. 305). Мч. Феодора, що в Пергії (II). Прав. Олексія Бортсурманського (1848). Знайдення мощей прп. Феодора Санакарського (1999).
5 вт	Прп. Феодора Сікеота, єп. Анастасіопольського (613). Ап. Нафанаїла, Луки і Климента (I). Прп. Віталія Александрійського (609–620).
6 ср	Вмч. Георгія Побідоносця (303). Мц. цариці Олександри (303). Мчч. Анатолія і Протоліона (303). Прп. Софії (Хотюриду) Клісурської (1974).
7 чт	Мч. Сави Стратилата і з ним 70 воїнів (272). Прп. Сави Печерського (XIII) та Олексія, затворника Печерського, в Близьких печерах (XIII). Собор новомучеників Бердянських (перехідне святкування у четвер 3-ї седмиці після Пасхи). Молченської ікони Божої Матері (1405).
8 пт	Апостола і євангеліста Марка (63). Прп. Василя Полянмерульського (1767). Прп. Вассіана Сліпого (1827). Царгородської ікони Божої Матері (1071).
9 сб	Сщмч. Василя, єп. Амасійського (бл. 322). Свт. Стефана, єп. Великопермського (1396). Собор новомучеників Ізюмських (перехідне святкування у суботу 3-ї седмиці після Пасхи). ✘ День Перемоги. Поминання загиблих воїнів.
10 нд	Неділя 4-та після Пасхи, про розслабленого. Ап. і сщмч. Симеона, єп. Єрусалимського, сродника Господнього (107). Прав. Тавіфи (I) (перехідне святкування). Прп. Стефана, ігумена Печерського, єп. Володимир-Волинського (1094).
11 пн	Седмиця 4-та після Пасхи. Ап. від 70-ти Іасона і Сосипатра та інших (I). Мчч. Дади, Максима та Квінтіліана (286). Свт. Кирила, єп. Туровського (1183). Знайдення мощей прп. спов. Софії Київської (2012).
12 вт	5 років з дня прославлення свт. Іларіона, єп. Полтавського і Переяславського (2015). Дев'яти мучеників Кизичеських (286–299). Свт. Василя Острозького, єп. Захолмського (XVI). Прославлення прп. Амфілохія Почаївського. ✘ День архієрейської хіротонії святиителя Іларіона (Юшенова), єпископа Полтавського і Переяславського (1884).
13 ср	Преполовння П'ятидесятниці. Ап. Іакова Зеведеїв (44). Знайдення мощей свт. Никити, єп. Новгородського (1558). Свт. Ігнатія (Брянчанінова), єп. Кавказького і Чорноморського (1867). Моздоцької і Дубенської (Красногірської) ікон Божої Матері (XVII) (перехідне святкування у Преполовння П'ятидесятниці). Після Літургії звершується мале освячення води .
14 чт	Прор. Іеремії (VI ст. до Р. Х.). Блгв. Тамари, цариці Грузинської (1213). Прп. Пафнутія Боровського (1477). Сщмч. Макарія, митр. Київського (1497). Прмчч. Афонських: Євфимія (1814), Ігнатія (1814) та Акакія (1816). Царевококшайської, або Мироносицької (1647), Андроніківської (XIV) та іменованої «Несподівана Радість» ікон Божої Матері.
15 пт	Свт. Афанасія, патріарха Константинопольського, Лубенського чудотворця (1654). Перенесення мощей блгв. князів страстотерпців Бориса (уродженець землі, що згодом належала до Полтавської губернії, вшановується як перший Переяславсько-Полтавський святий) і Гліба, у Св. Хрещенні Романа і Давида (1072 і 1115). Свт. Афанасія Великого, архієп. Александрійського (373). Путівльської ікони Божої Матері (1635).
16 сб	Мчч. Тимофія читця і Маври (бл. 286). Прп. Феодосія, ігумена Києво-Печерського (1074). Собор новомучеників, що у Бутові постраждали (серед них — сщмч. Аркадій (Остальський) (1937), єпископ Лубенський, вікарій Полтавської єпархії) (перехідне святкування в 4-ту суботу після Пасхи). Ікон Божої Матері: Успіння Києво-Печерської, принесеної з Царгорода (1073), Печерської (з Антонієм і Феодосієм) (1085) та Свенської (1288).
17 нд	Неділя 5-та після Пасхи, про самарянку. Мц. Пелагії, діви Тарсійської (бл. 290). Староруської ікони Божої Матері (1570). ✘ Поминання жертв політичних репресій (у третю неділю травня).
18 пн	Седмиця 5-та після Пасхи. Вмч. Ірини (I–II). Прп. Варлаама Серпуховського (1377). Ікони Божої Матері «Невипивана чаша» (1878).
19 вт	Прав. Іова Багатостраждального (бл. 2000–1500 рр. до Р. Х.). Прп. Михея Радонезького (1385). Прп. Іова, ігумена і чудотворця Почаївського (1651). Мч. Вукашина (Серб.) (1943). ✘ День народження св. страстотерпця царя Миколая II (1868).
20 ср	Віддання свята Преполовння П'ятидесятниці. Спогад явлення на небі Хреста Господнього в Єрусалимі (351). Мч. Акакія сотника (303). Преставлення прп. Антонія Печерського (1073). Прп. Ніла Сорського (1508). Знайдення мощей прп. Ніла Мироточивого (1815). Любецької (XI) і Жировицької (1470) ікон Божої Матері.
21 чт	Апостола і євангеліста Іоанна Богослова (98–117). Прп. Арсенія Великого (449–450). Прп. Арсенія працелюбного, Печерського, в Дальніх печерах (XIV). Межирицької ікони Божої Матері (перехідне святкування у четвер 5-ї седмиці після Пасхи).

22 пт	Прор. Ісаї (VIII ст. до Р. Х.). Мч. Христофора (бл. 250). Перенесення мощей святиителя і чудотворця Миколая з Мір Лікійських у Барі (1087). Прп. Шіо Мгвімського (VI). Прп. Іосифа Оптинського (1911).
23 сб	Апостола Симона Зілопа (I), Прп. Сінеія Иркутського (уродженець м. Прилуки Полтавської губернії) (1787), Прославлення свт. Антонія, архієп. Воронежського (уродженець Пирятинського повіту Полтавської губернії) (2003). Свт. Симона, чудотворця Печерського, єп. Володимирського і Суздальського, в Близьких печерах (1226). Києво-Братської (1654) та Перекопської (1709) ікон Божої Матері.
24 нд	Неділя 6-та після Пасхи, про сліпого. Сщмч. Мокія (бл. 295). Равноап. Мефодія (885) і Кирила (869), учителів Словенських. Сщмч. Олександра, архієп. Харківського (колишній архімандрит Мгарського монастиря та духовник Козельщанської обители) (1940). Прп. Софронія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII). ✘ День тезоіменитства Святишого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила.
25 пн	Седмиця 6-та після Пасхи. Свт. Єпіфанія, єп. Кіпрського (403). Свт. Германа, патріарха Константинопольського (740). Прп. Діонісія Радонезького (1633). Прославлення сщмч. Єрмогена, патріарха Московського і всієї Русі, чудотворця (1913). Собор преподобних отців Молченських.
26 вт	Перенесення мощей прмч. Макарія, архієп. Канівського і Овруцького, ігумена Пінського, Переяславського чудотворця (1688). Мц. Глікерії діви і з нею мч. Лаодія, вартового темничного (бл. 177). Новомучеників Черкаських (XX). ✘ 215 років з дня преставлення Преосвященного Димитрія (Устиновича), єпископа Смоленського, колишнього Переяславського, архімандрита Переяславської Вознесенської обители та ігумена Гадацького Красногірського Миколаївського монастиря Полтавської губернії (1805).
27 ср	Віддання свята Пасхи. Мч. Ісидора (251). Прп. Никити, затворника Печерського, єп. Новгородського (1109). Собор Старобільських святих. Теребенської (1654) та Ярославської (Печерської) (1823) ікон Божої Матері. ✘ Преставлення Преосвященного Євгенія (Булгаріса), архієпископа Словено-Херсонського, видатного богослова та вченого-педагога, кафедрою якого та місцєперебуванням був Полтавський Хрестовоздвиженський монастир (1806).
28 чт	ВОЗНЕСІННЯ ГОСПОДНЄ. Прп. Пахомія Великого (348). Свт. Ісаї, єп. Ростовського, чудотворця (1090). Прп. Ісаї Печерського (1115). Блгв. царевича Димитрія, Углицького і Московського. (1591). Знайдення мощей прп. Ілії Макіївського (2012). Мучеників, які у долині Ферейдан (Іран) від персів постраждали (XVII) (перехідне святкування в день Вознесіння Господнього).
29 пт	Післясвято Вознесіння. Прп. Феодора Освяченого (368). Прп. отців, у Лаврі св. Сави побитих (614).
30 сб	Ап. від 70-ти Андроніка і св. Іунії, помічниці його (I). Прп. Євфросинії, у миру Євдокії, вел. кн. Московської (1407). Прав. Іони Одеського (1924). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Аліпія (Хотовицького), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1977).
31 нд	Неділя 7-та після Пасхи, свв. отців I Вселенського Собору (325). Мч. Феодота Анкірського і мцц. семи дів (303). Мчч. Петра, Діонісія, Андрія, Павла та Христини (249–251). Пам'ять святих отців семи Вселенських Соборів. Прп. Макарія Алтайського (1847). Собор Карпаторуських святих (перехідне святкування в 1-шу неділю після 11 травня за ст. ст.). Челнської, Псково-Печерської, іменованої «Розчулення», та «Мати Молебниця» ікон Божої Матері (перехідне святкування у неділю 7-му після Пасхи). ✘ 220 років з дня преставлення Преосвященного Никифора (Феотокі), архієпископа Словено-Херсонського, видатного богослова, кафедрою якого та місцєперебуванням був Полтавський Хрестовоздвиженський монастир (1800).

Листопад

1 нд	Неділя 21-ша по П'ятидесятниці. Глас 4-й. Прор. Іоїля (800 р. до Р. Х.). Мч. Уара і з ним семи вчителів християнських (бл. 307). Перенесення мощей прп. Іоанна Рильського (1238). Прп. схисп. Антонія (Абашидзе) спов., Печерського (1942). Прп. Феофана Рихлівського (1977).
2 пн	Седмиця 22-га по П'ятидесятниці. Вмч. Артемія (362). Прав. отрока Артемія Веркольського (1545). Прп. Гавриїла (Ургебадзе) Самтаврійського (1995). Знайдення мощей прп. вел. кн. Анастасії Києво-Покровської (2009).
3 вт	Сщмч. Даміана, архієп. Полтавського і Переяславського (1937). Прп. Іларіона Великого (371–372). Прп. Іларіона, схимника Печерського, в Дальніх печерах (XI).
4 ср	Святкування Казанській іконі Божої Матері (1612). Сщмч. Серафима, архієп. Углицького (уродженець м. Миргород) (1937). Рівноап. Аверкія, єп. Іерапольського, чудотворця (бл. 167). Семи отроків Ефеських (бл. 250, 408–450). Андроніківської ікони Божої Матері. ✘ День народження схиґумена Адріана (Антонова), подвижника благочестя Полтавської єпархії (1867). ✘ Мученицьке преставлення монаха Дорофея (Сидоренка), уродженця Роменського повіту Полтавської губернії (1937). ✘ Преставлення ієродиякона Феони (Яцури), подвижника благочестя, колишнього насельника Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря (1964).
5 чт	Апостола Іакова, брата Господнього по плоті (бл. 63). ✘ День народження сщмч. Даміана, архієпископа Курського, колишнього Полтавського і Переяславського (1873). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Сільвестра (Лебединського), колишнього Полтавського і Переяславського (1808). ✘ Преставлення протоієрея Климента Харченка, клірика Полтавської єпархії (1953). ✘ Преставлення архимандрита Феофана (Обмока), старця Деркульського, уродженця Полтавщини (1982).
6 пт	Ікони Божої Матері «Всіх скорботних Радість» (шанований чудотворний список цієї ікони знаходиться в м. Полтаві, після молитви перед ним отримав зцілення від тяжкої хвороби святитель Іларіон (Юшенев), єпископ Полтавський у 1891 р.) (1688). Ікони Божої Матері, іменованої «Уповання всіх кінців землі» (знаходиться в соборному храмі Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря). Мч. Арефи і з ним 4299 мчч. (523). Прп. Арефи (XII), Сісоя (XIII) і Феофіла (XII–XIII), затворників Печерських, у Ближніх печерах. ✘ Преставлення Преосвященного єпископа Хрисанфа (Ретивцева), який перебував на спокій в Полтавському Хрестовоздвиженському монастирі (1883).
7 сб	Димитрієвська батьківська субота. Поминання загиблих воїнів та всіх спочилих православних християн. Мчч. Маркіана і Мартірія (бл. 355). Прав. Тавіфи (I). Прп. Мартірія диякона і Мартірія затворника, Печерських, у Дальніх печерах (XIII–XIV). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого Антонія (Романовського), митрополита Ставропольського і Бакінського, уродженця с. Савинці Миргородського повіту Полтавської губернії, випускника Миргородського духовного училища та Полтавської духовної семінарії (1962).
8 нд	Неділя 22-га по П'ятидесятниці. Глас 5-й. Вмч. Димитрія Солунського (бл. 306). Спогад великого землетрусу в Константинополі (740). Прп. Феофіла Печерського, архієп. Новгородського, в Дальніх печерах (1482). ✘ Преставлення Преосвященного Олександра (Павловича), єпископа Полтавського і Переяславського, спочиває в Дальніх печерах Києво-Печерської Лаври (1874). ✘ Мученицьке преставлення священника Михаїла Єрмоленка, уродженця Полтавської губернії (1937).
9 пн	Седмиця 23-тя по П'ятидесятниці. Мч. Нестора Солунського (бл. 306). Прп. Нестора Літописця, Печерського, в Ближніх Печерах (бл. 1114). Прп. Нестора не книжного, Печерського, в Дальніх Печерах (XIV). Собор святих Київської духовної академії.
10 вт	Свт. Димитрія, митр. Ростовського (сан ієромонаха прийняв у Густинському монастирі Полтавської єпархії) (1709). Вмч. Параскеви, нареченої П'ятниця (III). Мчч. Терентія і Неоніллі і чад їхніх (249–250). Прп. Стефана Савваїта, творця канонів (IX). Прп. Іова, ігумена Почаївського (1651). Прп. Феофіла Київського, Христа ради юродивого (1853). Прп. Арсенія Каппадокійського (1924). Сщмч. Костянтина, митр. Київського (1937). ✘ Преставлення схиґумена Адріана (Антонова), подвижника благочестя Полтавської єпархії (1953).
11 ср	Прмч. Анастасії Римлянини (III). Прп. Аврамія затворника і блж. Марії, племянниці його (бл. 360). Прп. Аврамія, архім. Ростовського (1073–1077). Прп. Аврамія, затворника Печерського, в Ближніх печерах (XII–XIII). ✘ День народження свт. Антонія (Смирницького), архієпископа Воронежського, уродженця Пирятинського повіту Полтавської губернії (1773). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого Віктора (Садковського), архієпископа Малоросійського і Чернігівського, колишнього Переяславського (1803).
12 чт	Сщмч. Зіновія, єп. Егейського, і сестри його Зіновії (285). Перенесення мощей сщмч. Олександра, архієп. Харківського (колишній настоятель Мгарського монастиря та духівник Козельщанської обителі) (1992). Знайдення мощей прп. Євтропії Херсонської (2009). Озерянської ікони Божої Матері (XVI).
13 пт	Ап. від 70-ти Стахія, Амплія, Урвана, Наркісса, Аpellія і Аристовула (I). Мч. Єлімаха (бл. 250). Прп. Спиридона і Никодима, проскурників Печерських, у Ближніх печерах (XII). Прав. Петра Калнишевського, атамана Запорозького (1803). Сщмч. протоієрея Іоанна Царськосельського, Петроградського (1917). ✘ День народження Високопреосвященнішого архієпископа Миколая (Чуфаровського), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1884).
14 сб	Безсрібників і чудотворців Косми і Даміана Асійських і матері їхньої прп. Феодотії (III). Собор новомучеників та сповідників Запорізької єпархії. ✘ Мученицьке преставлення священника Андрія Клименка, уродженця Полтавської губернії (1937).

15 нд	Неділя 23-тя по П'ятидесятниці. Глас 6-й. Мчч. Акиндіна, Пігасія, Аффонія, Еллідіфора, Анемподіста і тих, що з ними (бл. 341–345). Шуйської-Смоленської ікони Божої Матері (1654–1655). ✘ Всесвітній день пам'яті жертв дорожньо-транспортних пригод (у третю неділю листопада).
16 пн	Седмиця 24-та по П'ятидесятниці. Мчч. Акепсима єп., Іосифа пресвітера та Аїфала диякона (IV). Оновлення храму вмч. Георгія в Лідді (IV).
17 вт	Прп. Іоаннікія Великого (846). Сщмчч. Никандра, єп. Мирського, та Єрмія пресвітера (I). Свт. Павла, митр. Тобольського (1770). ✘ День народження Високопреосвященнішого архієпископа Аліпія (Хотовицького), колишнього Полтавського і Кременчуцького (1901).
18 ср	Мчч. Галактіона і Єпестими (III). Свт. Іони, архієп. Новгородського (1470). Свт. Тихона, патріарха Московського і всієї Русі (обрання на Патріарший престол, 1917). Пам'ять святих отців Помісного Собору Церкви Руської (1917–1918).
19 чт	Свт. Павла, патріарха Константинопольського, спов. (350). Прп. Варлаама Хутинського (1192). Прп. Луки, економа Печерського, у Ближніх печерах (XIII). ✘ День народження свт. Мелетія (Леонтовича), архієпископа Харківського, уродженця с. Старі Санжари (1784). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого Митрофана (Вицинського), архієпископа Донського і Новочеркаського, колишнього інспектора Полтавської духовної семінарії (1887). ✘ Мученицьке преставлення священника Аффонія Беляченка, колишнього клірика Успенського кафедрального собору м. Полтави (1937).
20 пт	Мчч. Мелітинських: Ієрона, Ісихія, Никандра і з ними (III). Прп. Лазаря Галісійського (1053). Сщмч. Кирила, митр. Казанського (1937). Ікони Божої Матері «Визирня» (1795).
21 сб	Собор Архистратига Михаїла й інших Небесних Сил безплотних: Архангелів Гавриїла, Рафаїла, Уріїла, Селафіла, Ієгудїла, Варахїла та Ієреміїла.
22 нд	Неділя 24-та по П'ятидесятниці. Глас 7-й. Мчч. Онисифора і Порфірія (бл. 284–305). Прп. Матрони (бл. 492). Прп. Феоктисти (881). Прп. Онисифора Печерського, в Ближніх печерах (1148). Свт. Нектарія Егінського, митр. Пентапольського (1920). Собор Балтських святих. Ікони Божої Матері, іменованої «Скоропослушниця» (X).
23 пн	Седмиця 25-та по П'ятидесятниці. Ап. від 70-ти Ераста, Олімпа, Родіона, Сосипатра, Кварта (Кварта) і Тертія (I). Колесування вмч. Георгія (303). Сщмч. Прокопія, архієп. Херсонського (1937). ✘ День народження Високопреосвященнішого Феодосія (Дикун-Ваколюка), митрополита Полтавського і Кременчуцького (1926). ✘ Мученицьке преставлення священника Трофима Лимаря, уродженця Полтавської губернії (1937).
24 вт	Вмч. Міни (304). Мч. Віктора і мч. Стефаніди (II). Мч. Вікентія (304). Прп. Феодора Студита, спов. (826). Мч. Стефана Дечанського (бл. 1336).
25 ср	Свт. Іоанна Милостивого, патріарха Александрійського (616–620). Прп. Ніла пісника (V). Прп. Ніла Мироточивого, Афонського (XVI). Ікони Божої Матері «Милостива».
26 чт	Свт. Іоанна Златоуста, архієп. Константинопольського (407). Заговини на Різдвяний (Філіпів) піст.
27 пт	Апостола Филипа (I). Правовірного царя Іустиніана (565) і цариці Феодори (548). Свт. Григорія Палами, архієп. Фессалонітського (бл. 1360). ✘ Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Володимира (Соколовського-Автономова), уродженця Полтавської губернії та випускника Полтавської духовної семінарії (1931).
28 сб	Прп. Паїсія Величковського (уродженець м. Полтави) (1794). Мучеників і сповідників Гурія, Самона (299–306) і Авїва (322). Куп'ятицької ікони Божої Матері (1180). ✘ Мученицьке преставлення Високопреосвященнішого Агапіта (Борзаківського), архієпископа Новоторзького, вікарія Калінінської єпархії, уродженця с. Остапівка Миргородського повіту Полтавської губернії (1937). ✘ Поминання жертв голодоморів. Початок Різдвяного посту.
29 нд	Неділя 25-та по П'ятидесятниці. Глас 8-й. Апостола і євангеліста Матфея (60). Сщмч. Інокентія, архієп. Вінницького (1937). Сщмч. Філумена Святогробця (1979). ✘ Преставлення Преосвященного Неофіта (Следнікова), єпископа Старобільського, колишнього Прилуцького, вікарія Полтавської єпархії (1918).
30 пн	Седмиця 26-та по П'ятидесятниці. Свт. Григорія чудотворця, єп. Неокесарійського (бл. 266–270). Прп. Никона, ігумена Радонезького, учня прп. Сергія (1426). ✘ Преставлення Преосвященного Кирила (Шумлянського), єпископа Переяславського (1724). ✘ Преставлення Преосвященного Августина (Гуляницького), єпископа Катеринославського, уродженця с. Піски Лубенського повіту Полтавської губернії та випускника Полтавської духовної семінарії (1892).

ГРУДЕНЬ

1 вт	Мч. Платона Анкірського (302 або 306). Сщмч. Романа диякона Кесарійського і мч. отрока Варула (303). Собор святих Естонської землі.	22 вт	Зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці. Пророчиці Анни, матері прор. Самуїла (1100 р. до Р. Х.). Ікони Божої Матері, іменованої «Несподівана Радість» (XVII). ✠ <i>Преставлення Преосвященного Гервасія (Линцевського), єпископа Переяславського (1769).</i>
2 ср	Прмч. Григорія (Ребези) архимандрита (уродженець Полтавської губернії) (1937). Прор. Авдія (з 12ти) (IX ст. до Р. Х.). Мч. Варлаама (бл. 304). Прпп. Варлаама й Іоасафа, царевича Індійського, і батька його Авеніра царя (IV). Прп. Варлаама, ігумена Печерського, в Ближніх печерах (1065). Свт. Філарета, митр. Московського і Коломенського (1867). Сщмч. Порфирія, єп. Сімферопольського (1937), і всіх новомучеників Кримських. Прп. Олексія Карпаторуського (1947). Прп. Порфирія Кавсокалівіта (1991). Ікони Божої Матері, іменованої «У скорботах і печалях Утіха» (1863).	23 ср	Свт. Іоасафа, єп. Белгородського (уродженець м. Прилуки Полтавської губернії, колишній настоятель та перший архимандрит Мгарського монастиря) (1754). Мчч. Міни, Єрмогена і Євграфу (бл. 313). ✠ <i>Преставлення Преосвященного Далмата (Долгополова), єпископа Новомиргородського, колишнього викладача Полтавської духовної семінарії (1883).</i>
3 чт	Передсвято Введення у храм Пресвятої Богородиці. Прп. Григорія Декаполита (816). Свт. Прокла, архієп. Константинопольського (446–447).	24 чт	Прп. Даниїла Стовпника (489–490). Прп. Никона Сухого, Печерського, в Ближніх печерах (XII). Прп. Кукші Одеського (1964). Собор Грузинських святих. ✠ <i>День народження прав. Даниїла (Делій) Ачинського, Сибірського чудотворця, уродженця с. Нові Санжари (1843).</i>
4 пт	ВВЕДЕННЯ У ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. ✠ <i>180 років з дня преставлення Високопреосвященнішого Віталія (Борисова-Жезачова), архієпископа Астраханського і Кавказького, колишнього архимандрита Мгарського монастиря та ректора Полтавської духовної семінарії (1840).</i>	25 пт	Свт. Спиридона, єп. Триміфунтського, чудотворця (бл. 348).
5 сб	Післясвято Введення у храм Пресвятої Богородиці. Сщмч. Іоасафа, єп. Могилівського (уродженець Пирятинського повіту Полтавської губернії) (1937). Алп. від 70-ти Філимона і Архиппа і мч. рівноап. Анфії (I). Блгв. Ярополка, у Св. Хрещенні Петра, кн. Володимир-Волинського (1086). ✠ <i>Преставлення Преосвященного Тихона (Клітіна), єпископа Прилуцького, вікарія Полтавської єпархії, могила святителя знаходиться в Троїцькій церкві Полтавського Хресто-воздвиженського монастиря (1896).</i>	26 сб	Мчч. Євстратія, Авксентія, Євгенія, Мардарія і Ореста (284–305). Мч. Лукії (304). Прп. Мардарія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII). Свт. Досифея, митр. Молдавського (1693). ✠ <i>Преставлення протоієрея Сави Гаверилкова, колишнього настоятеля Свято-Успенського кафедрального собору м. Полтави (1886).</i>
6 нд	Неділя 26-та по П'ятидесятниці. Глас 1-й. Післясвято Введення у храм Пресвятої Богородиці. Свт. Амфілохія, єп. Іконійського (після 394). Свт. Григорія, єп. Акрагантійського в Сицилії (VI–VII). Прп. Колумба, ігумена Люксейського (615). Блгв. вел. кн. Олександра Невського, в схимі Олексія (1263). Свт. Митрофана, в схимі Макарія, єп. Воронежського (1703). ✠ <i>Преставлення Преосвященного єпископа Ієремії (в схимі Іоанна) (Соловійова), колишнього Полтавського і Переяславського (1884).</i> ✠ <i>Мученицьке преставлення протоієрея Василя Саливона, уродженця с. Мелехи Лохвицького повіту Полтавської губернії (1937).</i> ✠ <i>Мученицьке преставлення протоієрея Павла Свистунова, уродженця с. Вольськ Лубенського повіту Полтавської губернії (1937).</i>	27 нд	Неділя 29-та по П'ятидесятниці, святих праотців. Глас 4-й. Мчч. Фірса, Левкія і Калініка (249–251). Мчч. Філимона, Аполлонія, Аріана та Феотиха (286–287). <i>Седмиця 30-та по П'ятидесятниці.</i> Сщмч. Єлевферія, єп. Ілрійського, матері його мч. Анфії і мч. Коріва Єпарха (II). Прп. Павла Латрійського (955). Прав. Димитрія Горського (1928). Сщмч. Іларіона, єп. Вереїнського (1929). Собор Кримських святих. ✠ <i>Мученицьке преставлення священника Іоанна Кравченка, уродженця м. Полтави (1937).</i>
7 пн	Седмиця 27-ма по П'ятидесятниці. Післясвято Введення у храм Пресвятої Богородиці. Вмч. Меркурія (III). Вмч. Єкатерини (305–313). Мч. Меркурія Смоленського (1238). Прп. Меркурія, пісника Печерського, в Дальніх печерах (XIV). ✠ <i>Преставлення Святішого патріарха Константинопольського Серафима (Аніна), що перебував на спокої та помер у Мгарському Спасо-Преображенському монастирі, де і був похований (1779).</i> ✠ <i>Преставлення ігумені Феофанії (Зонової), колишньої настоятельки Різв-Богородичного Козельщанського жіночого монастиря (1968).</i>	28 пн	Сщмч. Аркадія, єп. Лубенського (1937). Прор. Агея (500 р. до Р. Х.). Прор. Даниїла і трьох отроків: Ананії, Азарії і Місаїла (600 р. до Р. Х.). ✠ <i>День архієрейської хіротонії Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського (2001).</i>
8 вт	Віддання свята Введення у храм Пресвятої Богородиці. Сщмчч. Климента, папи Римського (101), і Петра, архієп. Олександрійського (311).	29 вт	Мчч. Севастіана і дружини його (бл. 287). Сщмч. Фадея, архієп. Тверського і Кашинського (1937). ✠ <i>155 років з дня преставлення Преосвященного Феофіла (Надєждіна), єпископа Самарського і Ставропольського, колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1865).</i> ✠ <i>Преставлення Преосвященного Ювеналія (Карюкова), єпископа Орловського і Севського, колишнього клірика Свято-Сампсонієвського храму при Полтавському кадетському корпусі та викладача Полтавського духовного училища (1882).</i>
9 ср	Прп. Аліпія стовпника (640). Освячення церкви вмч. Георгія в Києві (1051–1054). Свт. Інокентія, єп. Иркутського (1731). ✠ <i>День єпископської хіротонії Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, Предстоятеля Української Православної Церкви.</i>	30 ср	Сщмч. Аркадія, єп. Лубенського (1937). Прор. Агея (500 р. до Р. Х.). Прор. Даниїла і трьох отроків: Ананії, Азарії і Місаїла (600 р. до Р. Х.). ✠ <i>День архієрейської хіротонії Високопреосвященнішого Филипа, митрополита Полтавського і Миргородського (2001).</i>
10 чт	Ікони Божої Матері, іменованої «Знамення». Знамення Пресвятої Богородиці, що було в Новгороді (1170). Вмч. Іакова Персянина (421). Прп. Палладія (VI–VII) Знайдення мощей блж. Домніки Алешківської (2008).	31 чт	Мчч. Севастіана і дружини його (бл. 287). Сщмч. Фадея, архієп. Тверського і Кашинського (1937). ✠ <i>155 років з дня преставлення Преосвященного Феофіла (Надєждіна), єпископа Самарського і Ставропольського, колишнього ректора Полтавської духовної семінарії (1865).</i> ✠ <i>Преставлення Преосвященного Ювеналія (Карюкова), єпископа Орловського і Севського, колишнього клірика Свято-Сампсонієвського храму при Полтавському кадетському корпусі та викладача Полтавського духовного училища (1882).</i>
11 пт	Прмч. і спов. Стефана Нового (767). Мч. Іринарха і з ним святих семи жон (303). Сщмч. митр. Серафима (Чичагова) (1937).		
12 сб	Мч. Парамона і з ним 370 мчч. (250). Мч. Філумена (бл. 274). Прп. Акакія Синайського (VI). Прп. Нектарія Печерського, в Ближніх печерах (XII). Свт. Мардарія, єп. Американсько-Канадського (1935) (Серб.).		
13 нд	Неділя 27-ма по П'ятидесятниці. Глас 2-й. Апостола Андрія Первозваного (62). Свт. Фрументія, архієп. Індійського (Ефіопського) (бл. 380).		
14 пн	Седмиця 28-ма по П'ятидесятниці. Прор. Наума (VII ст. до Р. Х.). Прав. Філарета Милостивого (792). ✠ <i>День народження святителя Серафима (Соболевського), архієпископа Богучарського, Софійського чудотворця, колишнього єпископа Лубенського (1881).</i> ✠ <i>Мученицьке преставлення Високопреосвященнішого Інокентія (Петяєва), архієпископа Харківського, колишнього настоятеля Свято-Сампсонієвського храму на Полі Полтавської битви (1937).</i>		
15 вт	Прор. Авакума (VII–VI стт. до Р. Х.). Прпп. Афанасія, затворника Печерського, в Ближніх печерах (бл. 1176), та іншого Афанасія, затворника Печерського, в Дальніх печерах (XIII).		
16 ср	Прор. Софонії (635–605 р. до Р. Х.). Прп. Сави Сторожевського (Звенигородського) (1406). Прп. Параскеви Топловської (1928).		
17 чт	Вмч. Варвари і мч. Іуліанії (бл. 306). Прп. Іоанна Дамаскіна (776). Свт. Геннадія, архієп. Новгородського (1504). ✠ <i>Преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Лаврентія (Башкевського), який у 1824 році тимчасово керував Полтавською єпархією (1837).</i> ✠ <i>Мученицьке преставлення Високопреосвященнішого архієпископа Гавриїла (Вовєводіна), колишнього інспектора Полтавської духовної семінарії (1937).</i> ✠ <i>Мученицьке преставлення Преосвященного Вячеслава (Шкурка), єпископа Яранського, уродженця м. Полтави (1937).</i>		
18 пт	Прп. Сави Освяченого (532).		
19 сб	Святителя Миколая, архієпископа Мир Лікійських, чудотворця (бл. 345).		
20 нд	Неділя 28-ма по П'ятидесятниці. Глас 3-й. Свт. Амвросія, єп. Медіоланського (397). Прп. Іоанна, пісника Печерського, в Ближніх печерах (XII). Свт. Амвросія спов., єп. Кам'янець-Подільського (1932). Селігерської (Володимирської) ікони Божої Матері.		
21 пн	Седмиця 29-та по П'ятидесятниці. Прп. Патапія (VII). Мчч. 62 ієреїв та 300 мирян, що в Африці від ариан постраждали (477).		

Пояснення до місяцеслова

Після зазначення свята, не- Дванадцять та великі свята ділі або седмиці після Пасхи чи виділені **червоним напівжирним шрифтом**. Пам'ять угодників Божих, які входять до Собору Полтавських святих, подано **синім напівжирним шрифтом**. Пам'ять інших великих чи особливо шанованих святих подано **чорним напівжирним шрифтом** (якщо пам'ять їх припадає на неділю — то **червоним кольором**). Пам'ятні дати, пов'язані з життям Полтавських подвижників благочестя, подано **курсивом синім кольором**.

Усі дати вказано за новим стилем.

Откуда надо отправляться в «путь всея земли»?

Размышления о жизни и смерти и о жизни после смерти

Недавно был праздник Введения во храм Пресвятой Богородицы. Сколько светлых чувств и переживаний возникает в христианской душе при виде тихого шествия маленькой Девочки по высоким ступеням Иерусалимского храма, которое обычно изображают на иконах этого праздника! Это начало. Начало нашего спасения. Впереди несколько лет жизни при храме, воспитания в нём, время искренних детских молитв, время телесного и духовного труда, Архангельского общения. Ее еще ждет обручение с Иосифом, Благовещение и Рождение Спасителя. Но остановим свой взгляд на иконном изображении святой четы родителей Пресвятой Богородицы. Святые Иоаким и Анна отдают свое Дитя первосвященнику на воспитание при храме, чтобы самим уйти домой — не просто в свое жилище в Назарете, а туда, где ждет их «вечный дом», где давно живут их родные, друзья, ушедшие в вечность. Они дождались своего земного счастья — обрели долгожданное Дитя, и теперь их влечет бесконечность бытия.

...От этих высоких поэтических размышлений меня отрезвляет телефонный звонок. Женский голос, взволнованный и скорбный, сбивчиво сообщает о смерти близкого человека и просит об отпевании. После нескольких вопросов о том, был ли человек крещен в Православной Церкви, удалось ли напутствовать умирающего Таинствами исповеди, причастия и соборования, когда планируются похороны, выясняется, что он был крещен, священника к нему не звали и отпевание нужно совершить у дома, возле подъезда, а потом на кладбище «запечатать гроб», и самый главный вопрос — сколько это будет стоить.

Всё до обыденности стандартно и даже несколько цинично. Я понимаю, что умершего человека надо скорее похоронить, что у родственников, кроме шока, еще масса забот по оформлению документов, организации похорон, поминок и т. д., и мой вопрос: «Не хотите ли отпеть в храме?» — вызвал у моей собеседницы смешанные чувства недоумения, смущения и негодования. Она пыталась аргументированно вразумить меня, что, дескать, вести покойника в храм после морга хлопотно, не все родственники захотят идти в храм, потому что придется долго стоять, не все переносят запах ладана в церкви и опять-таки расходы на дорогу... Да и в общем-то сам покойный в храм особо не ходил, но человек был хороший и честно говаривал, что Бог у него в душе. При этом моя телефонная визави, по-видимому, заподозрила меня в нежелании утруждать себя куда-то ехать, чем объяснила себе мое приглашение в храм, и сразу же начала убеждать меня, что беспокоиться не о чем, меня отвезут и привезут куда надо.

После подтверждения всех договоренностей разговор был окончен, и я с грустью погрузился в свои размышления об ушедших в вечность родителях Богородицы, а потом о родителях моих родителей и вообще об «уходе». Вспомнились строки Цветаевой: «Уж сколько их упало в эту бездну, разверстную вдали! Настанет день, когда и я исчезну с поверхности земли...».

Я не первый год служу священником и, наверное, должен бы уже привыкнуть к подобному рода вещам, но тут моя мысль начала как спираль закручиваться вокруг вопроса: «Откуда же надо отправляться в «путь всея земли»?»

Как файлы из прошлого, начали всплывать в памяти отпевания, мною совершенные, сколько их было, где они происходили, кто были умершие, для которых я и молящиеся со мною просили оставления грехов и упокоения со святыми. Из двух-трех десятков погребений, совершенных мною за десять лет священнослужения, только три-четыре были совершены в храме. Остальные где? В доме. У подъезда. Во дворе. На кладбище у могилы. Под жгучим солнцем, когда просили, чтобы побыстрее, потому что покойнику «жарко»; под дождем, когда усопшего надо было накрывать клеенкой; на ветру, который безбожно отвлекал от молитвы, срывая венчик со лба усопшего и разбрасывая венки. Плохо это или хорошо? Для кого? Родственникам удобно. Священник, как солдат, должен быть готов ко всему. А покойнику? Как сейчас бы сказали, покойнику уже всё равно. Но так ли верует Церковь?

Церковь верует, что из нескольких чинопоследований, Ею установленных и совершаемых, некоторые именуются Таинствами, которые играют решающую роль в деле спасения бессмертной человеческой души. Так, первым Таинством, называемым «дверью в Церковь», является Крещение. Без него человек

навсегда остается для Бога чужим, по слову Самого Христа: «Если кто не родится от воды и Духа, не может войти в Царствие Божие» (Ин. 3:5). С этим Таинством сопряжено Таинство Миропомазания — незримое сообщение силам человеческой души благодати Святого Духа через зримое помазание органов чувств освященным миром. Когда рождается человек в мир, то большинство людей в нашей стране вскоре несут его крестить в храм. Когда ребенок вырастет и влюбится и решится создать семью, то, вполне возможно, захочет скрепить брачный союз венчанием: в последнее время всё больше пар едут венчаться в храм. Венчание Церковью признается Таинством. Если крещеный человек, нарушив обет верности Христу, согрешит, у него есть возможность покаяться и исправиться, прибегнув при этом к Таинству Исповеди, совершаемому в храме Божиим. И еще есть одно Таинство, без которого христианин не узнает Христа. Это Причастие. В 6-й главе Евангелия от Иоанна Господь Иисус Христос произносит такие слова: «Истинно, истинно говорю вам: если не будете есть Плоти Сына Человеческого и пить Крови Его, то не будете иметь в себе жизни. Ядущий Мою Плоть и пьющий Мою Кровь имеет жизнь вечную, и Я воскрешу его в последний день». И как многие знают, первое Причастие Господь преподал Своим ученикам на Тайной вечери под видом хлеба и вина. Эта Тайная вечеря, или Таинство, совершается каждый раз в храме во время Литургии.

Ну, а что же отпевание? Многие скажут, что это обряд и для него храм не обязателен. Но не всё так просто. Кто готов опровергнуть, что как раз смерть и есть самое таинственное в нашем мире? Кого не устрашает эта неизвестность? Кто с уверенностью может сказать, что точно знает, что находится за той дверью, которая, закрывшись за тобой, уже не откроется? Потому смерть и связанный с нею обряд отпевания и есть подлинное Таинство.

А Таинство Церкви прилично совершать в церкви. Это и логично, и правильно. Ведь трудно себе представить, чтобы молодожены согласились повенчаться возле подъезда или кто-то захотел окрестить ребенка во дворе. Но что думают по этому поводу люди, которые просят об отпевании? К сожалению, приходится констатировать тот факт, что главной причиной нежелания отпевать покойников в храме является неверие близких в жизнь после смерти. Неверие в то, что душа, покинувшая тело, находится в великом борении, проходит определенное испытание. Могу предположить, что вся жизнь усопшего представляется ему как некий сон, от которого он пробудился, и его сознание будоражит мысль, что как раз сейчас и начинается подлинное бытие, бесконечное, не требующее всего того, за чем мы

гонимся в течение земного пути. Всё нам привычное и понятное теперь уходит от него, и что-то новое, очень похожее на ощущения из детства, влечет его прочь от мертвого тела. Но после первых блаженных ощущений прекращения тяжести тела, груза забот и томления болезней приходит ощущение пустоты и никчемности прожитой жизни, ее несоответствия неким высоким идеалам и неприкаянность души.

Что же делать? Что теперь может помочь? Христианская вера говорит о необходимости молитвы об усопшем. По традиции, над покойником совершают определенные ритуальные действия, как-то: омовение тела, одевание его в чистую одежду, но главное — это забота о душе, покинувшей тело. Необходимо прочесть канон на исход души, начать чтение Псалтыри, сообщить о новопреставленном в храм или монастырь, где могут начать совершать молитвенное поминование усопшего. Если родственники этого всего не знают, можно обратиться в ближайший православный храм, где подскажут и помогут сделать всё необходимое для помощи Вашему усопшему.

И что важно: при отпевании покойный в последний раз посещает храм, из которого и отправится в «путь всея земли». Где как не в храме мы находим успокоение для своих душ? Так почему многие считают, что умиротворение и спокойный переход в вечность душа усопшего может получить в каком-нибудь другом месте? И где как не в храме скорбящие родственники получают утешение о своей потере? И есть ли еще место, так располагающее к восприятию Божией благодати, как храм? Именно созерцая чин отпевания в храме, мы можем проникнуться мыслью о конечности земной жизни, о перспективе встречи с Творцом и Судьей жизни нашей, о необходимости покаяния, и всё это может действительно перевернуть нашу жизнь. Ведь гроб с покойником — самый громоглашный проповедник.

Согласитесь, что в храме не совсем будет удобно собравшимся родственникам и знакомым обсуждать у гроба почившего причину его смерти, делиться своими впечатлениями от отпевания, громко общаться со знакомыми, которых давно не видели, решать какие-то проблемы или курить в сторонке, как это часто бывает на отпеваниях «под открытым небом».

И опять-таки, традиция отпевания вне храма — это пережиток советской эпохи, когда нельзя было и помыслить собрать в церкви для прощания с умершим советских людей: ведь никакой вечной жизни для них не могло быть, поэтому не надо никаких молитв, достаточно нескольких пламенных речей о сомнительных заслугах и достоинствах умершего и душераздирающего похоронного марша Шопена в исполнении ритуального оркестра... Ну, а если и отпевание, то только быстро, и чтобы без массового стечения народа.

Но ведь сейчас другое время. И, осмелюсь напомнить, давно уже другое время. Практически в каждом микрорайоне города есть храмы, за отпевание в храме не увольняют с работы, и даже по пути из морга на кладбище можно изыскать способ завести покойника на отпевание в храм. Да, есть частности, когда по разным причинам отпевание может быть совершено дома, но обычай совершать это Таинство на дому, как правило, сохраняется по инерции, и не говорить о его неестественности будет неправильно.

Из-за соображений комфорта и потребительской психологии отпевание воспринимается как своего рода «церковная услуга», получить которую «с доставкой на дом» будет значительно удобнее. Однако отпевание — не услуга, предоставляемая священником, а совместная молитва тех, кто провожает в последний путь близкого человека. Именно поэтому оно должно происходить в храме.

Наполненный этими размышлениями, я дерзнул помолиться о том, чтобы Господь как-то вразумил позвонившую женщину и сотворил чудо, чтобы отпевание состоялось в храме. Но чуда не произошло, отпевание было у подъезда, потом лития и погребение на кладбище.

И всё-таки искренняя молитва не бывает не услышана, и после похорон эта женщина подошла ко мне и спросила, как ей дальше молиться за отца, где заказать сорокоуст, что делать с буханкой хлеба с крышки гроба, между прочим заметив, что всё-таки в храме было бы отпевать лучше...

*Игумен Тихон (Васильев),
клирик Полтавского
Крестовоздвиженского монастыря*

«Честна пред Господем смерть преподобных Его»

Святой памяти блаженно почившего великого старца, исихаста и аскета Ефрема Филофейского, называемого в последние десятилетия Аризонским

В один из теплых осенних дней далекого 1947 года небольшой кораблик причалил к пристани святой Анны на Святой Горе Афон. На берег с него сошел юноша лет девятнадцати по имени Иоаннис (или Яннакис). Он прибыл сюда из греческого города Волос, расположенного в Фессалии. Там от одного иеромонаха, служащего в их приходском храме, он слышал много рассказов о святой жизни подвижающегося на Афоне монаха Иосифа — глубочайшего молитвенника, пещерника и исихаста. Тогда же зажглось в его юное сердце пламенным желанием поскорее узнать этого дивного Божиего угодника, попроситься к нему в ученики и послушники с одной единственной целью — научиться от него умной молитве, которую, как рассказывали, стяжал старец Иосиф.

И вот он здесь — на Святой Горе. Куда идти и где искать старца, он не знает. Но в сердце твердая надежда, что Господь Сам всё устроит, а старец обязательно примет его в свое братство. Были уже сумерки. Осмотревшись на пристани, Яннакис заметил одинокого немолодого монаха с большой седой бородой, перебиравшего узелки старых четок и всматривавшегося в лица немногих пассажиров, сходящих с судна. Юноша подбежал к нему и со словами: «Благословите, отец!» — облобызал его руку. Ответ монаха был для него очень неожиданным:

— Не ты ли Яннакис из Волоса? — спросил он.

— Да, отец, — ответил смущенный юноша, — а откуда Вы меня знаете?

— А старец Иосиф узнал это от Честного Предтечи, — ответил монах. — Он явился ему вчера вечером и сказал: «Посылаю тебе овечку. Возьми ее к себе в ограду».

Имя этого монаха было Арсений, и был он ближайшим сподвижником и сотаинником старца Иосифа. В тот день старец специально отправил его на пристань встретить юношу, хотя о его прибытии вроде как и не мог знать, ведь телефонов в те времена на Святой Горе еще не было.

— Ну, Яннакис, пойдем, — сказал отец Арсений. — Пойдем, потому что старец ждет нас.

Так 19-летний юноша, которого сегодня мы знаем как старца Ефрема Филофейского и Аризонского, стал самым младшим послушником в монашеском братстве величайшего угодника Божиего нашего времени — преподобного Иосифа Исихаста. Много лет спустя он будет вспоминать о том благословенном дне: «Какие чувства охватили меня! Ни у кого не хватило бы сил их описать. В тот вечер в церковке Честного Предтечи, высеченной внутри пещеры, я положил поклон послушника. Там, в полутьме, душа моя узнала только ей ведомым образом светлый облик моего святого старца».

С этого времени для юного Иоанниса началась настоящая школа молитвы и послушания. Искусный учитель, каким был старец Иосиф, с любовью и терпением возвращал его душу, словно прекрасную лилию, удобряя добродетелями и искореняя из нее сорняки — греховные страсти. Однако обучение в этом «университете пустыни» было подобно обтесыванию топором. Ефрем (такое имя он получил в монашестве) каждый день трудился до изнеможения, а каждую ночь проводил под открытым небом в молитве, страдал от

Архимандрит Ефрем Филофейский

Монастырь святого Антония Великого в Аризоне, основанный старцем Ефремом Филофейским

Старец Иосиф Исихаст с сотаинниками и учениками на Афоне. Крайний справа Ефрем Филофейский

голода и холода, переносил поношение от старца и хранил полное молчание. Сам старец Иосиф почти всю ночь творил Иисусову молитву, этому учил и своих послушников. Один из монахов в Америке много позже вспоминал: «Я познакомился с отцом Ефремом на Афоне. Он тогда спал на полу, прямо под дверью своего старца. И ночью, если кто-то стучал, он выходил и говорил: «Подождите, старец молится или отдыхает». Сейчас такого уже не встретишь!»

О тех годах сам отец Ефрем рассказывал так: «Я был самым младшим из братии по телесному и духовному возрасту. А старец Иосиф был одной из крупнейших святогорских духовных величин нашего времени. Я пробыл рядом с ним двенадцать лет, обучаясь у его ног. Столько он прожил после моей встречи с ним. Бог удостоил меня служить ему до его последнего святого вдоха. И он был поистине достоин всяческого служения в благодарности за его великие духовные труды, за его святые молитвы, которые он оставил нам как драгоценное духовное наследство. Я убедился в том, что он был подлинным богоносцем, превосходным духовным полководцем,

опытнейшим в брани против страстей и бесов. Невозможно было человеку, каким бы страстным он ни был, находиться рядом с ним и не исцелиться. Только бы он был ему послушен.

Каждую ночь мы совершали бдение. Это был наш устав. Старец требовал, чтобы мы до крови подвизались против сна и нечистых помыслов. Сам он совершал бдение в темноте в своей кельеке с неразлучным спутником — непрестанной умной молитвой. И хотя он уединялся там, внутри, мы видели, что он знает о том, что происходит снаружи, — каждое наше движение и каждый шаг. Ему было достаточно просто взглянуть на нас, чтобы прочитать наши помыслы. И когда он видел, что мы нуждаемся в духовном ободрении, рассказывал о разных удивительных подвигах афонских отцов. Он был очень искусным рассказчиком. Когда он говорил, хотелось слушать его бесконечно. Однако, несмотря на его природный дар повествователя, когда речь заходила о Божественном просвещении, о благодатных состояниях, он часто, казалось, испытывал огорчение из-за того, что бедный человеческий язык не мог помочь ему выразить глубину его опыта. Он оставался как бы безгласным, как будто находился далеко от нас, будучи не в силах говорить о том, что обретается на неведомой, пресветлой, высочайшей вершине тайных словес, там, где пребывают простые и непреложные, неизменные и неизреченные тайны богословия».

В 1959 году старец Иосиф Исихаст предал свою душу в руки Того, Которого желал и Которому работал от юности. Его же ученикам — Ефрему, Иосифу, Харалампью, Ефрему Катунаскому — предстояло стать новым дыханием для переживающей в то время упадок монашеской жизни на Святой Горе Афон.

В 1973 году иеромонаха Ефрема избрали настоятелем афонской обители преподобного Филофея. Отец Ефрем сразу ввел в монастыре практику и устав старца Иосифа Исихаста. Этот устав отличается от устава других афонских монастырей. Заботами архимандрита Ефрема и по его благословению от братии этой обители «отпочковались» несколько групп его учеников, возродивших монашескую жизнь еще

в целом ряде афонских монастырей. Обитатели, принявшие устав преподобного Иосифа, стали называться «филофеевскими». На Афоне четыре таких монастыря: Филофей, Ксиропотам, Костамонит и Каракалл.

Отец Ефрем рассказывал: «Перед смертью старец Иосиф сказал: «Видишь этих монашеских? Они покорят Святую Гору!» Так и случилось. Община отца Иосифа Младшего восстановила монастырь Ватопед, отец Харалампий стал игуменом в монастыре святого Дионисия, я — в монастыре Филофей, а мои духовные чада возродили монастыри Ксиропотам, Каракалл и Костамонит. А отец Ефрем Катунаский особенно полюбил монастырь Симонопетра и очень помог этой обители. Старец предвидел наше будущее».

Возможно, отец Ефрем так бы и провел всю жизнь на Святой Горе Афон, воспитывая в свою очередь новое поколение святогорских монахов, но Промысел Божий приготовил для него новое послушание. В конце 1970-х годов ему пришлось поехать в Америку по самой земной необходимости — чтобы сделать операцию на больной ноге. Пока он был в Нью-Йорке, многие люди приходили поговорить с афонским монахом, исповедаться, получить благословение. Его быстро полюбили за необыкновенную теплоту и мудрость. Старца Ефрема начали приглашать православные со всех концов Америки, и он стал ездить по городам США и Канады с проповедями и беседами.

Американские и канадские верующие, почувствовав огромную духовную пользу от общения со старцем, стали писать ему трогательные письма, звали его приехать снова, просили не бросать их. Архимандрит Ефрем сжалился над ними и стал ездить в Америку всё чаще и чаще. Сначала он посещал Канаду: Торонто, Ванкувер, Монреаль; потом его стали приглашать в США. Такие визиты на далекий континент стали носить регулярный характер. В конце концов, протат Святой Горы предупредил его, что так продолжаться не может и надо выбрать: или Святая Гора, или Америка. И старец решил переехать в США — для духовного окормления своей паствы и возрождения духовной жизни в православных

общинах Северной Америки, вверив монастырь Филофей одному из членов своего братства.

Высадившись десантом с пятью другими монахами-афонитами в пустыне Сонора (штат Аризона, США), отец Ефрем основал здесь монастырь в честь преподобного Антония Великого. Вначале монахи ютились в небольших вагончиках. Но вскоре были возведены великолепные храмы и братские корпуса. Обитель превратилась в настоящий оазис в Аризонской пустыне: там, где до этого росли лишь высокие кактусы, руками братии было посажено удивительные сады. Отец Ефрем указал место, где нужно искать воду и бурить скважину. Говорят, сам святой Антоний Великий в извещении старцу открыл это место. И действительно произошло чудо: рабочие наткнулись на полноводную подземную реку.

Монастырь в пустыне быстро рос. Сюда приезжало все больше и больше православных со всей Америки. Вскоре старец Ефрем понял, что одной обители слишком мало. Однажды в некоем видении он увидел своего духовника — старца Иосифа Исихаста. Тот позвал его: «Кучико! Кучико!» — такое у него когда-то было прозвище, что означает «маленький ростом». Старец Иосиф высыпал ему на колени двадцать апельсинов и сказал: «Сколько апельсинов я принес тебе, столько монастырей ты должен основать в Америке и Канаде». Отец Ефрем всегда оказывал полное послушание своему старцу, не ослушался и в этот раз. Так начали один за другим появляться православные монастыри в Нью-Йорке, Техасе, Флориде, Вашингтоне, Южной Каролине, Пенсильвании, Иллинойсе, Калифорнии, Мичигане, Монреале и Торонто. Во главе всех этих обителей старец Ефрем поставил своих учеников.

Один из монахов монастыря святого Антония в Аризоне сказал так: «Эта страна голодала духовно. И Бог послал нам старца Ефрема, чтобы дать людям надежду и объединить их для молитвы и созерцания». Но еще более замечательную оценку деятельности отца Ефрема дал священник Антоний Мосхонас: «Мы, американские архиереи и иереи, в течение семидесяти лет хотели привлечь народ в Церковь проведением фестивалей. Мы устраивали праздники и гуляния, угощали людей напитками, едой и развлечениями. Мы забыли о молитве, исповеди,

постах, четках — обо всем том, что составляет Предание нашей Церкви. Мы даже препятствовали созданию монастырей, так как полагали, что в них нет необходимости и они не могут ничего дать нашей Церкви. И вот пришел малюсенький человек, без мирского образования и богословских дипломов, без новаторских и смелых идей (которые в избытке были у нас), и напомнил нам о самом главном — нашем Православном Предании. Он не звал на танцы и развлечения, а призывал к посту и участию в многочасовых бдениях. И люди откликнулись на его призыв, пришли к старцу и поддерживали его. Число приходящих к отцу Ефрему не поддается описанию. Америка, стремившаяся к выходу из тупика культуры потребления и рабства материальным ценностям через различные общественные течения (например, хиппи) и восточные религии, открыла для себя подлинное неискаженное христианство — Православие».

Те, кому посчастливилось знать лично отца Ефрема, воспринимали его как живого святого. Где бы он ни появлялся, он всюду прикасался к сердцам людей. Много чудес окружало его жизнь. Несомненно, он стяжал Божию благодать и святость.

В Нью-Йорке один молодой человек попал в аварию и был в реанимации. В один из дней родители, придя к сыну, увидели, что он в полном порядке. Они очень удивились, а юноша сказал: «Отец Ефрем был здесь всю ночь. Сидел на кровати и молился обо мне». Родители подумали, что их сын сошел с ума, ведь туда никого не пускали, но медсестра подтвердила, что в палате ночью был священник. Тогда родители показали ей фото отца Ефрема, и она узнала посетителя: «Да, это был он!» Но их удивление стало еще большим, когда им стало известно, что в ту ночь старец Ефрем никуда не уезжал из своего монастыря.

О подобных чудесных и замечательных событиях можно говорить очень долго. Но главное заключается в другом. Соединенные Штаты Америки — страну победившего общества потребления и процветающего культа успеха — старец Ефрем наполнил источниками чистого христианства, которые теперь доступны всем, кто томим духовной жаждой. Монастырь святого Антония уже приобрел славу второго Афона, а сам старец Ефрем

Аризонский — негласный титул апостола Америки.

«Подвигом добрым подвизався, течение совершив, веру сохранив», 8 декабря 2019 года, причастившись накануне Святых Христовых Таин, отец Ефрем мирно отошел ко Господу, а ныне для него «уготовался венец правды, который даст Господь всем, возлюбившим явление Его» (2Тим. 4, 7–8).

На этом можно было бы поставить точку. Но хочется добавить кое-что в качестве послесловия. Для меня, монаха, живущего в миру, было важно найти тот ориентир, что, подобно маяку, помогал бы не сбиться с пути в Царствие Божие, на котором много искушений. Мы часто забываем о Христе, но Он нас не забывает никогда и всегда протягивает нам Свою руку.

Настоящее духовное сокровище обрел я, прочитав книгу «Моя жизнь со старцем Иосифом», написанную приснопамятным отцом Ефремом. В ней он всему миру рассказал о величайшем подвижнике, строжайшем аскете и глубочайшем молитвеннике нашего времени — своем старце Иосифе Исихасте. Скажу честно, для меня она стала второй краеугольной после Священного Писания. Сам отец Ефрем говорил о старце Иосифе, что какой бы грешный и страстный ни был человек, находясь рядом со старцем, он исцелялся и уже не мог оставаться прежним. Так и книга старца Ефрема — прочтя ее хотя бы один раз, ты исполняешься решимости изменить себя и свою жизнь. Но самое главное, старец Иосиф становится для тебя наставником и руководителем, а старец Ефрем... Не знаю, как это правильно выразить словами, но уже несколько лет во мне живет ощущение личного знакомства с ним, хотя никогда не приходилось видеть его воочию.

Да, я осознаю свою греховность и свое ничтожество перед величием духа этих подвижников. Но они оказались для меня тем чудом и подарком, которые сделал Христос, маяком и ориентиром, которые указывают путь среди бурлящих волн житейского моря, то и дело захлестывающих корабль нашего спасения.

Но было еще и другое чудо, связанное со старцем Ефремом. Лет пять тому назад мне довелось побывать в Свято-Троицком Ахтырском монастыре. Обитель полюбилась сразу. Это было сродни возвращению домой после

долгого путешествия. Стройное богослужение, подобное афонскому, византийское пение, приветливость братии, любовь, оказанная настоятелем. Но каково же было мое удивление, когда я узнал, что книгу старца Ефрема «Моя жизнь со старцем Иосифом» перевел с греческого языка на русский не кто иной, как игумен этого монастыря архимандрит Симеон (Гагатики)! Сам он на это получил благословение отца Ефрема, лично был с ним знаком и трижды посещал его в монастыре святого Антония в Аризоне. Получается, что именно отец Симеон познакомил нас со старцами Иосифом и Ефремом, хоть и заочно. А с отцом Симеоном мы познакомились воочию. Дивны дела Твои, Господи! С тех пор Свято-Троицкий Ахтырский монастырь стал любимым местом паломничества. Побывать и помолиться там получается лишь несколько раз в году, но это всегда — глоток свежего воздуха.

Когда пришло известие о смерти старца Ефрема, скорби и сожаления не возникло. Напротив, пришло чувство тихой Пасхальной радости, радости Воскресения. Во Христе ведь не умирают, но живут вечно.

Когда на следующий день, совершая Божественную литургию, мы возносили заупокойную молитву о старце Ефреме, было явственное ощущение его присутствия. В тот момент мне вспомнилось, как на вопрос одного монаха, чувствует ли старец, когда за него кто-то молится, он ответил: «Да, чувствую! И благодарен за это!» Может, и дерзко так думать, но мне кажется, что то необычайное чувство благодати во время заупокойной молитвы было благословением старца Ефрема. А еще я подумал тогда, что это ведь лучшее доказательство Вечной Жизни, когда ты ощущаешь реальность присутствия рядом умершего человека.

Святая жизнь старца Иосифа Исихаста и старца Ефрема — свидетельство современному миру и всем нам, что времена духовных подвигов и подлинной аскезы не закончились. Была бы только у нас решимость исправить свою жизнь и потрудиться для Христа.

**Боже отец наших,
творяй присно с нами
по Твоей кротости,
не остави милость Твою от нас,
но молитвами их
в мире управи живот наш!**

Игумен Афанасий (Бедный)

З редакційної пошти

«Лишь бы за сие удостоиться милости Божией»

Строительство, ремонт и содержание храмов — жертва благоуханья, угодная Богу. А потому дом Божий прежде часто создавался всем миром. На это святое дело тратились последние лепты вдовиц и щедрые пожертвования богатых людей, чтобы простил Господь грехи, чтобы потомки радовались за благодетелей и поминали их. «Богу угодное дело строение вновь святых храмов (и древних обновление). О пользе сей Сама Матерь Божия, явившись, известила некоему угоднику, что если кто на созидание Церкви Божией и един кирпич подаст, то не только не погубит мзды своей, но и Её соделает Молитвенницею о себе. Посему не только маломощные, но и многие богатые не щадят и тысяч больших на созидание церквей, лишь бы за сие удостоиться милости Божией», — научал преподобный Антоний Оптинский.

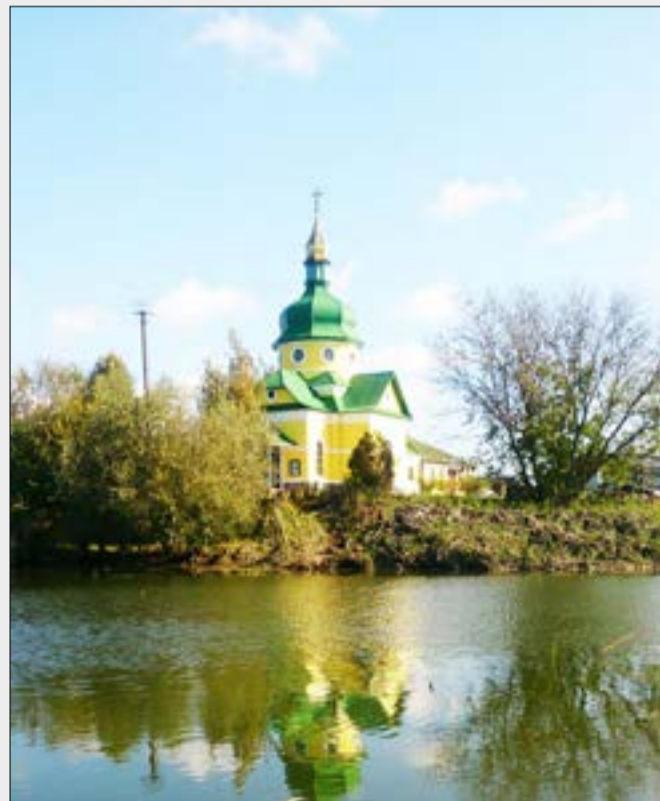
Будем помнить, что Церковь всегда молится за строителей, благотворителей и жертвователей. Господь принимает наши жертвования и благословляет нас, а через нас — и наши семьи, наших близких и родных нам людей.

«Благотворителей, благоукрашителей, жертвователей святого храма сего да помянет Господь Бог во Царствии Своем всегда, ныне и присно и во веки веков. Аминь», — слышим мы из уст священника за каждым богослужением.

Так молитвенно поминают жертвователей священники и прихожане и нашего Николаевского храма Решетиловского благочиния. Имена благотворителей вносятся на вечно помяновение перед святым алтарем. Важно также помнить, что пожертвование — это еще и личная молитва за того человека, чье имя благодетель укажет при пожертвовании.

Настоятель и приходская община сердечно благодарят всех, кто оказывает помощь в благоустройении нашего храма. Особую благодарность выражаем руководителю регионального управления СТОВ «Говтва» Владимиру Владимировичу Колесниченку за финансовую поддержку, предоставленную для покраски фасада храма. Желаем всем благотворителям Божией помощи, здоровья и благого устройства дел! Да благословит Бог ваши дома и ваши семьи и подаст вам мир!

**Община Свято-Николаевского храма
г. Решетиловки**

Вітаємо

Редакція газети «Відомості Полтавської єпархії» щиро вітає кліриків Полтавської єпархії з ювілейними датами, які вони святкуватимуть у січні 2020 року:

протоієрея Олександра Вдодовича, настоятеля Вознесенського храму села Орлик Кобеляцького району, з 25-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 1 січня;

протоієрея Олександра Вільхового, настоятеля Миколаївського храму села Придніпрянське Кобеляцького району, з 40-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 11 січня;

інокію Тавіфу (Бельгу), насельницю Свято-Троїцького Велико-Будищанського монастиря, з 65-річчям з дня народження, яке вона відзначатиме 20 січня;

протоієрея Віктора Патерила, клірика Свято-Троїцького храму міста Полтави, з 45-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 28 січня.

Пам'ятка

«Встречая день Рождества Господа нашего, очистим себя, братия, от всякой скверны грехов. Наполним сокровищницы Его различными дарами, дабы в тот святой день было чем утешить странников, облегчить скорби вдовиц и одеть нищих.

Ібо хорошо ли будет, если в одном и том же доме, между рабами одного господина иной будет веселиться, нося шелковые одежды, а другой унывать, ходя в рубище, тот пресыщаться пищею, а сей терпеть голод и холод? И какое будет действие нашей молитвы, когда мы просим избавить нас от лукавого, а сами не хотим быть милостивы к своим братьям?

Будем подражать Господу нашему. Если Ему угодно было сделать бедных, вместе с нами, участниками небесной благодати; то почему же им не участвовать с нами же в земном богатстве? Братья по таинствам не должны быть чуждыми друг другу по имуществу. Мы вернее приобретаем чрез то ходатаев за себя пред Господом, когда своим иждивением питаем тех, кои приносят благодарение Богу.

Бедный, благословя Господа, оказывает пользу тому благотворителю, при содействии коего благословляется Господь. Ібо как писание говорит: горе человеку тому, чрез которого имя Господа хулится; мир человеку тому, чрез которого благословляется имя Господа Спасителя нашего. Заслуга благотворителя такова, что он в доме своем оказывает милость один, а в церкви устами многих умоляет Господа, и чего сам бы не осмелился иногда просить у Бога, то, по ходатайству многих, получает».

Святитель Амвросий Медиоланский

Богослужіння в Богородицькому Горбанівському монастирі

На честь святині землі Полтавської — Горбанівської ікони Божої Матері — освячено храм і утворено монастир на місці її знайдення, неподалік села Горбанівка, біля Баронівських ставків. Поруч б'є святе джерело, що з'явилося, за переданням, після знайдення ікони.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у храмі обителі звершуються такі богослужіння:

понеділок: 8.00 — молебень Пресвятій Богородиці;

вівторок: 8.00 — подячний молебень Господу з акафістом «Слава Богу за все»;

середа: 8.00 — молебень з акафістом перед іконою святителя Луки Кримського;

четвер: 8.00 — молебень з акафістом перед Горбанівською іконою Божої Матері та освяченням води;

п'ятниця: 8.00 — читання акафіста Пресвятій Богородиці, **16.00** — вечірнє богослужіння;

субота: 8.00 — Божественна літургія, **16.00** — всенічне бдіння;

неділя: 8.00 — Божественна літургія.

У святкові дні Божественна літургія о **8.00**, напередодні всенічне бдіння о **16.00**.

У неділю по завершенні літургії працює **недільна школа для дітей**. Запрошуються усі охочі.

Духовно-просвітницькі курси в Полтаві

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, обласне відділення Всеукраїнського православного педагогічного товариства проводить духовно-просвітницькі курси для педагогів, вихователів, керівників навчальних закладів та всіх, хто прагне долучити підрастаюче покоління до вічних цінностей християнства. На курсах вивчаються Священне Писання, церковна історія, християнська культура, основи літургії.

Заняття відбуваються щочетверга о **18.00** в новому корпусі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (м. Полтава, вул. Остроградського, 2).

Читайте щоп'ятниці «Православний вісник» — додаток до «Відомостей Полтавської єпархії»

ВИХОДИТЬ У ГАЗЕТАХ:

«Полтавський вісник»: передплатний індекс — **61582**

«Вечірня Полтава»: передплатний індекс — **30549**

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.

Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359-232ПР від 20.06.2006р.

Передплатний індекс: 01125.

Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-б, м. Полтава, 36040, Україна.

Телефон/факс: +380 (532) 67-57-72.

Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: диякон Марк Кучеренко, Володимир Педан.

Листування з читачами ведеться

тільки на сторінках газети.

Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 3000 прим. Замовлення №1953312.

Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст», 69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.